

IZVJEŠĆE O RADU DIP-A ZA 2023. GODINU

Sažetak

Društvo za istraživanje i potporu održalo je sve programske aktivnosti u skladu s planiranim ciljevima prema Operativnom planu za 2023. godinu. DIP je održao kapacitiranost organizacije održanom razinom zaposlenih radnika (4 djelatnika) i volontera. Broj nominalnih članova raste. Time se ostvaruju dugoročni ciljevi udruge, odnosno omogućuje pružanje socijalne usluge poludnevnog boravka i psihosocijalne podrške. Zaposleni djelatnici djeluju u mobilnom timu za pružanje psihosocijalne podrške osobama s invaliditetom za dvije udruge (za osobe s invaliditetom). Povezivanjem s „Udrugom osoba s intelektualnim teškoćama Srce“ (do 1.6.23.) stvoren je temelj za zajednički rad na unaprjeđenju života ovih marginaliziranih skupina. DIP je održao sve planirane aktivnosti te kontinuirano provodio programe.

U ovoj godini DIP je ostvario i financijsku podršku za tri projekta financirana iz EU fondova: EDUKOSI.TURIZAM iz ESF fonda, na kojem je DIP partner, od studenog 2023. godine i ERASMUS+, KA220, R(AE)L INCLUSION na kojem je DIP koordinator/nositelj projekta. Krajem 2023. godine DIP je ugovorio treći EU projekt iz ERASMUS+ programa, KA220 na kojem je DIP partner, GOOD JOB.

Ovo je godina i restrukturiranja strukture organizacije zbog ispunjavanja uvjeta za pružanje socijalnih usluga poludnevnog boravka i psihosocijalne podrške i prvog ugovaranja pružanja socijalne usluge poludnevni boravak s Ministarstvom rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike za 15 korisnika. Za pružanje socijalne usluge psihosocijalne podrške ugovoreno sufinanciranje nastavka trogodišnjeg programa (2020-2023), za 2023 godinu prijavljen trogodišnji program Dnevni centar Prijatelji, do 2026. godine, iz istog Ministarstva. Nastavlja se podrška i financiranje Primorsko-goranske županije i Grada Rijeke te Grada Kastva.

Provedena je komunikacijska kampanja Želim raditi, izdana publikacija „Želim raditi“ o pravu na rad i zapošljavanju osoba s invaliditetom.

Za potrebe širenja svijesti o prilagođenom turizmu za osobe s invaliditetom s Ministarstvom turizma ugovorena je provedba projekta Turizam za mene čime smo ušli u sve pore ovog sektora osposoljavajući turisticke djelatnike u raznim podsektroima ali i osnaživajući osobe s invaliditetom za njihovo pravo na slobodno vrijeme i rad u turizmu

Ostale djelatnosti se razvijaju prema mogućnostima, ali je ojačana društveno poduznička djelatnost kroz osnovnu tvrtku udruge u kojoj razvijamo djelatnosti prema mogućnostima osoba s invaliditetom koje onda i zapošljavamo. Kraj godine smo završili s tri zaposlene osobe s invaliditetom.

Glavni odbor DIP-a

U Rijeci, 20.3.2024.

Rezultati rada prema strateškim ciljevima iz Operativnog plana za 2023. godinu

I. STRATEŠKI CILJ 1.

Razvojni smjer 1.: Sprječavanje institucionalizacije i povećanje društvene uključenosti ciljnih skupina

Strateški cilj 1. Unaprjeđenje kvalitete socijalnih usluga, sprječavanje socijalne isključenosti i institucionalizacije skupina kojima treba podrška i skrb jer im je narušena dobrobit - za inkluzivno društvo izjednačenih mogućnosti) - program pružanja socijalnih usluga u "DNEVNOM CENTRU PRIJATELJI"

U Operativnom planu za 2023. godinu su ciljevi vidljivi u mjerama za Programe u području unaprjeđenje socijalnih usluga za ranjive skupine.

1. PROGRAM PRUŽANJA SOCIJALNIH USLUGA - POLUDNEVNI BORAVAK I PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA: "DNEVNI CENTAR PRIJATELJI"

Od 2023. godine svi programi pružanja socijalnih usluga i komunikacijske kampanje zagovaranje prava osoba s invaliditetom odvijaju se u okviru zasebne organizacijske jedinice za pružanje socijalne usluge Dnevni centar Prijatelji. Financiranje rada Dnevnog centra osigurano je iz različitih izvora.

1.1. REALIZACIJA PLANA PROVEDBE SOCIJALNE USLUGE POLUDNEVNI BORAVAK

- a) **DiP-ov klub mladih** - Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, trogodišnji program širenje mreže pružatelja socijalnih usluga od 1.6. 2020. do 30.5.2023. godine.

Trajanje 3 godišnjeg programa koji sufinancira Ministarstvo je od 1.6.2020. do 30.5.2023. Isti sufinancirala Primorsko-goranska županija za svaku godinu (pa i 2023.) te od 2022. godine i Grad Rijeka te brojni drugi donatori, Popis donatora <https://dip.hr/donatori-podupiratelji-prijatelji-sponzori/>.

Vrste usluga i aktivnosti koje su se provodile do 30.5.2023. godine:

Usluge koje doprinose prevenciji institucionalizacije osoba s invaliditetom i većoj kvaliteti života osoba s invaliditetom: od socijalnih usluga u širem smislu, do socijalnih usluga u užem smislu:

1. **Boravak (poludnevni boravak)**: socijalna usluga poludnevnog boravka na kojem su u 2023. godini zaposlene dvije osobe, rehabilitator/radni instruktor i voditeljica Dnevnog centra Prijatelji.
2. **Klubovi korisnika** (organizirane usluge koje pridonose socijalnom aktiviranju, druženju, kreativnom izražavanju i sudjelovanju u aktivnostima lokalne zajednice) i edukativne aktivnosti u svrhu informiranja korisnika i njihovih roditelja o socijalnim pravima, o načinima očuvanja zdravlja, odnosno prevencije bolesti kod specifičnih stanja svakog korisnika – provodimo socijalizacijske aktivnosti, pružamo mladima alate za osnaživanje za

samozagovaranje, jačamo pozivne norme ponašanja, aktivnosti od rođendana do nordijskog hodanja.

3. **Psihosocijalna podrška za korisnike i njihove roditelje** – zaposlena su dva psihologa koji čine “mobilni tim” jer pružaju ove usluge i partnerskoj udruzi SRCE; osim trijaže svih korisnika i određivanja statusa cijele obitelji u kojem korisnici žive, provodi se individualno i grupno savjetovanje i psihološka podrška za korisnike i njihove obitelji, koristeći različite metode i tehnike.
4. **Stjecanje novih vještina** u svrhu povećanja potencijala osoba s invaliditetom za samostalni život i afirmaciji u društvu – na aktivnostima iz programa radi voditeljica radno okupacijskih aktivnosti i psiholozi koje osmišljavaju programe, od crtanja do slika na platnu, od šivanja do vrtlarskih poslova.
5. **Inovativne socijalne usluge** i modeli skrbi u zajednici koji pridonose neovisnom življenju i socijalnom uključivanju osoba s invaliditetom – imamo jedinstvene i holistički pristup, individualnog i grupnog rada, potičemo inkluzivno volontiranje, razvijamo mentorske programe. U sve aktivnosti uključujemo volontere, a korisnici su uključeni u inkluzivno volontiranje, sudjeluju u svim drugim programima DIP-a, osposobljavamo ih za samostalni život.
6. **Radno-okupacijske aktivnosti u svrhu razvoja i očuvanja radnih navika i vještina** – voditeljica radno-okupacijskih aktivnosti i psiholozi osmišljavaju bogat radno-okupacijski program.
7. **Umrežavanje i uspostava kvalitete, komunikacijska kampanja zagovaranja interesa i prava korisničke skupine** – umrežavamo se sa srodnom udrugom Srce s kojom razmjenjujemo znanja i iskustva te zajednički zagovaramo interese naših ljudi za koje radimo, sa Centrom za pružanje usluga u zajednici Izvor Selce. Edukacijsko rehabilitacijskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i Centrom za inkluzivne radne aktivnosti Zagreb i mnogim drugim suradnicima s kojima smo sklopili Sporazum o suradnji na provedbi socijalnih usluga.

2. Dnevni centar Prijatelji - Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, trogodišnji program širenje mreže pružatelja socijalnih usluga od 1.6. 2023. do 30.5.2026. godine /

Usluge koje doprinose prevenciji institucionalizacije osoba s invaliditetom i većoj kvaliteti života osoba s invaliditetom: od socijalnih usluga u širem smislu, do socijalnih usluga u užem smislu koje se provide u okviru ovog programa su:

2. REALIZACIJA PLANA PROVEDBE PRUŽANJA SOCIJALNE USLUGE PSIHOSOCIJALNE PODRŠKE

2.1. Provedba plana socijalne usluge psihosocijalna podrška:

1. **Psihološka podrška** - grupni i individualni rad s korisnicima i članovima obitelji kod pružatelja usluge:
  - a. Psihološke pričaonice
  - b. Savjetovanje korisnika
  - c. Savjetovanje roditelja
  - d. Individualni rad s članovima obitelji
2. **Socijalni rad**
3. **Socijalna rehabilitacija**
  - a. Područje funkcionalne adaptibilnosti
  - b. Područje razvoja percepcije
  - c. Područje rada s roditeljima
  - d. Slobodno vrijeme
  - e. Slobodno biranje sadržaja

- f. Profesionalna orijentacija
- 4. Vježbe svakodnevnih vještina**
  - a. Higijena
  - b. Konzumiranje i pripremanje hrane
  - c. Održavanje prostora u kojem se živi ili radi
  - d. Načini komunikacije
  - e. Snalaženje u obavljanju poslova izvan kuće
  - f. Hobiji i organiziranje slobodnog vremena
- 5. Glazboterapija i glazbene aktivnosti**
  - a. Bubnjarski krug
  - b. Body percussion i dr.
- 6. Likovna/ art terapija i likovne aktivnosti**
- 7. Kineziološke i sportsko rekreativne aktivnosti**
  - a. plivanje na bazenu Kantrida Idemo plivati!
  - b. učenje tehnike nordijskog hodanja i hodanje
  - c. aktivnosti u teretani
  - d. ostale sportsko rekreativne aktivnosti

2. KLUB KORISNIKA - dodatne aktivnosti radi praćenja, planiranja i prilagodbe korisnika

1. Mentorski program

- a. Mentorski parovi - jedan na jedan
- b. Osposobljavanje mentora
- c. Stručni rad s mentorima, sastanci grupne podrške.

2. Premošćivanje jaza i olakšavanje prijelaza između obrazovnog sustava i svijeta odraslih i rada

- a. Uključivanje korisnika na završetku školovanja
- b. Rad s obitelji i školom

3. Zajedničke aktivnosti s korisnicima suradnika u lokalnoj zajednici.

Navedene aktivnosti su provodila dva psihologa, psihoterapeuti u superviziji i edukaciji, a od listopada 2023. godine i apsolutnica psihologije, bacc. psiholog. U provedbi je sudjelovalo 85 volontera, među kojima su i oni koji su bili prethodno uključeni u stručnu praksu i dirge oblike učenja, studenti na stručnoj praksi i polaznici stručnog osposobljavanja.

Trajanje 3 godišnjeg programa koji sufinancira Ministarstvo je od 1.6.2023. do 30.5.2026. Isti sufinancirala Primorsko-goranska županija za svaku godinu (pa i 2023.) te od 2022. godine i Grad Rijeka te brojni drugi donatori.

REZULTATI PLANA RADA CENTRA ZA PRUŽANJE SOCIJALNIH USLUGA DNEVNI CENTAR PRIJATELJI ZA 2023. GODINU

DNEVNI CENTAR PRIJATELJI

Specifični cilj 1: unaprjeđenje života marginaliziranih skupina – mladi s teškoćama u razvoju i psihosocijalnom funkcioniranju (1. faza osposobljavanje za samostalno uključivanje u zajednicu)

Programska aktivnost 1: MENTORSKI PROGRAM ZA MLADE S TEŠKOĆAMA U NEET SITUACIJI LABORATORIJ ŽIVOTNIH VJEŠTINA PRIJATELJI MODUL 1. – KLUB KORISNIKA

U 2023. godini programske aktivnosti za Specifični cilj 1. su se održavale u dva smjera, aktivnosti ka održavanju već postojećih mentorskih parova i osposobljavanje volontera za mentorski rad za nove mentorske parove.

Tijekom 2023. godine 13 naših korisnika uključeno je u mentorski program Prijatelji što znači da smo im dodijelili studenata-mentora s kojim provode mentorske planove sa ciljevima za svaku mentoriranu osobu na tjedno/mjesečnoj razini. Za svaki mentorski par postavljeni su socijalizacijski ciljevi ovisno o potrebama i interesima: stvaranje rutine za osamostaljivanje - odgojni ciljevi, npr. samostalno korištenje javnog prijevoza, i "zabavni" cilj, npr. odlazak na kavu ili kupovinu odjeće. Minimalno jednom mjesečno održavane su grupe podrške za volontere-mentore na kojima se razmjenjuje iskustva te rješavamo potencijalne i stvarne izazove s kojima se susreću tijekom mentoriranja. Također, stručni tim podrške (2 psihologa i 1 pedagog) dostupni su svaki dan, za bilo kakve upite i nedoumice te na taj način nastojimo pružiti maksimalnu podršku u mentorskom procesu.

Sudionici/korisnici ovog programa:

Ukupno je u mentorskom programu „LŽVP“ obuhvaćeno 13 mladih osoba s teškoćama u NEET situaciji te 2 iznad 30 godina.

Partneri i suradnici: Općina Viškovo (vrtne aktivnosti)

Volonteri:

U ovaj program je uključeno 22 volontera, od kojih 15 mentora i 7 pričuvnih mentora, za 15 mentorskih parova. Ostvarili su tijekom 2023. godine 800 volonterskih sati.

Programski tim i stručni suradnici:

- koordinatorica programa Marta Berčić, prof.
- stručna suradnica – psiholog Karmen Vučetić
- stručni suradnik – psiholog Bernard Šešo
- voditeljica radno okupacijskih aktivnosti programa - pedagoginja Silvia Marković.

Ostali stručni suradnici – suradnja sa Sveučilištem u Rijeci (Filozofski fakultet: Odsjek za pedagogiju: izv. prof. dr.sc. Jasminka Zloković, izv.prof.dr.sc. Bojana Čulum, doc.dr.sc. Siniša Kušić i dr., Odsjek za psihologiju: Gorana Birovljević, univ. spec. psihološkog savjetovanja, doc. dr. sc. Miljana Kukić).
Mentorski program „Laboratorij životnih vještina – Prijatelji“, modul 1 nije u 2023. godini sufinanciran i podržan, pa se za provedbu osiguralo sredstava iz vlastitih izvora.

Specifični cilj 2: osposobljavanje ciljne skupine za samostalan život i rad i/ili rad uz podršku radnih asistenata

Programska aktivnost 1: DNEVNI CENTAR PRIJATELJI - CENTAR ZA PRUŽANJE SOCIJALNIH USLUGA (naziv programa do 30.6.2023. DIP-OV KLUB MLADIH - pružanje socijalne usluge poludnevnog boravka i psihosocijalne podrške za mlade i osobe s teškoćama u razvoju i psihosocijalna funkcioniranju u NEET situaciji - prelazi 1.6.2023. godine u DNEVNI CENTAR PRIJATELJI za pružanje usluge psihosocijalne podrške, a socijalna usluga poludnevni boravak od studenog 2023. godine na dalje za 15 korisnika je ugovorena socijalna usluga.

U 2023. godini intenziviralo se provedbu aktivnosti kojima se osigurava kontinuitet u pružanju socijalnih usluga „radnog poludnevnog boravka“ i psihosocijalne podrške kako bi osigurali ulazak u „mrežu pružatelja socijalnih usluga“ i to za sljedeće:

- a) Osiguravanje ljudskih resursa - nastavak rada/zapošljavanja 2 stručna suradnika psihologa i voditeljice radno-okupacijskih aktivnosti / rehabilitatora te voditeljice programa odnosno „Dnevnog centra Prijatelji“.
- b) Širenje dostupnosti socijalnih usluga kroz suradnju s Gradom Kastvom, za područje Kastva, matulja, Općine Viškovo i Klane - provedene pripremne aktivnosti kroz projekt **“Mapiranje potreba osoba s invaliditetom s područja Grada Kastva i okolnog područja”**:
- b) Umrežavanje s dionicama koji žele unaprijediti kvalitetu socijalnih usluga (za srodne ciljne skupine) – sporazum o partnerstvu s osam partnera za provedbu trogodišnjeg programa: Centar za odgoj i obrazovanje, Centar za rehabilitaciju, Veslački klub Jadran, Primorsko-goranska županija i Grad Rijeka i nastavak „starog partnerstva“: Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ-a, Zavod za socijalni rad.

Poveznica na suradnju sa zajednicom i utjecaj na sektor:
<https://dip.hr/uključenost-u-zajednicu-suradnja-i-umreženost-utjecaj-na-sektor/>.

A. REZULTATI PROGRAMA PRUŽANJA SOCIJALNE USLUGE POLUDNEVNOG BORAVKA ZA OSOBE S INVALIDITETOM U DNEVNOM CENTRU PRIJATELJI

(do 30.5.2023. u 3 godišnjem programu Dnevni centar Prijatelji, a od 11.2023. na dalje kroz ugovor za 15 korisnika).

Prema Članku 52. Zakona o socijalnoj skrbi boravak je usluga kojom se osiguravaju organizirane aktivnosti tijekom dana uz stručnu i drugu pomoć i podršku, radi zadovoljavanja osnovnih i dodatnih životnih potreba korisnika koje ne mogu biti zadovoljene u obitelji.. Usluga boravka pruža se djetetu s teškoćama u razvoju, djetetu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djetetu s problemima u ponašanju, osobi kod koje je utvrđena privremena nezapošljivost prema zakonu kojim se uređuje profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje osoba s invaliditetom, osobe s invaliditetom, osobe starije životne dobi, teško bolesnoj odrasloj osobi i beskućniku koji nije smješten u prihvatilištu.

Boravak može trajati: cjelodnevni boravak, od šest do deset sati dnevno, i poludnevni boravak, od četiri do šest sati dnevno.

U Dnevnom centru Prijatelji pružala se usluga poludnevnog boravka, od 4 do 6 sati dnevno. Korisnici ove usluge primarno su mlađe osobe u dobi od 19 do 37 godina koje su "izašle" iz obrazovnog sustava, a kojima je dijagnosticirana neka od teškoća u razvoju, ili poremećaj u ponašanju.

Poludnevni boravak u Dnevnom centru Prijatelji specifičan je i inovativan za ovu regiju, strukturiran kako bi za razvio kvalitetne socijalne usluge iz najboljih praksi i rezultata znanstvenih istraživanja iz EU okruženja. Svrha kojoj težimo je socijalizacija osoba s invaliditetom za stjecanje kompetencija za samostalni život, u skladu s mogućnostima, kao i osposobljavanje za rad i zapošljavanje. Sljedeća faza je pokretanje uvjeta za samostalno stanovanje.

Pružatelj usluge, DIP, ispunjava mjerila za pružanje socijalne usluge poludnevnog boravka od 2022. godine, za odrasle osobe s invaliditetom:

odrasle osobe s mentalnim oštećenjem

odrasle osobe s lakšim ili umjerenim intelektualnim oštećenjem

odrasle osobe s težim ili teškim intelektualnim oštećenjem

odrasle osobe s intelektualnim i mentalnim oštećenjem i

odrasle osobe s poremećajima iz autističnog spektra (PAS), sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi („Narodne novine“ broj 18/22 i 46/22 i Pravilniku o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga („Narodne novine“ broj 40/14, 66/15, 56/20, 28/21 i 144/21.

Tablica 1. Korisnici poludnevnog boravka prema teškoćama (oštećenjima) na dan 31.1.2024.

Ime (1..)	Prezime (1..)	Vrsta	Stupanj	Težina
1	1	poremećaji glasa, jezika i govora (4), intelektualne teškoće (4) kronične bolesti (4), višestruka oštećenja	4 4 4	teški
2	2	poremećaj iz autističnog spektra (3), intelektualne teškoće (4), višestruka oštećenja	3 4	teški
3	3	poremećaji iz autističnog spektra (4), intelektualne teškoće(4), kronične bolesti epi (2)	4 4 2	teški
4	4	Intelektualne 4 Kronične 2	4 2	teški
5	5	kronična bolest razina 3 poremećaj glasa, jezika i govora razina 1 razvojne teškoće razina 1 višestruki	3 1 1	teži
6	6	poremećaj iz autističnog spektra (4),	4	teški
7	7	Višestruki	2	nema
8	8	Kronična bolest (3) Intelektualne teškoće (3) Poremećaj glasa, govora i jezika (2) Višestruki	3 3 2	teški
9	9	kronične bolesti (2)	2	nema
10	10	višestruka oštećenja (4)	4	teški
11	11	poremećaj iz spektra autizma stupanj 4,	4	teški

		intelektualna onesposobljenost stupanj 3, psihičke bolesti stupanj 3 Višestruki invaliditet 4	3 4	
12	12	intelektualne teškoće (3), kronična bolest epi (2), višetraka oštećenje	3 2	teži
13	13	lake intelektualne teškoće (2)	2	nema
14	14	intelektualne teškoće, (2)	2	nema
15	15	Psihičke bolesti (3)	3	teži

Izvor: Matična knjiga korisnika PB, DIP, 2024.

Vrste usluge / aktivnosti u okviru usluga koje smo pružali u 2023. godini (prema Pravilnicima):

- Za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem: prehrana, njega, briga o zdravlju, socijalni rad, radne aktivnosti.
- Za odrasle osobe s lakšim ili umjerenim, intelektualnim oštećenjem: prehrana, radne aktivnosti, socijalna rehabilitacija.
- Za odrasle osobe s težim ili teškim intelektualnim oštećenjem: prehrana, njega, briga o zdravlju, socijalna rehabilitacija, radne aktivnosti.
- Za odrasle osobe s intelektualnim i mentalnim oštećenjem: prehrana, njega, briga o zdravlju, socijalna rehabilitacija, radna terapija.
- Za odrasle osobe s poremećajima iz autističnog spektra (PAS):. prehrana, njega, njega i briga o zdravlju, socijalna rehabilitacija, radne aktivnosti.

Program se planira uz holistički i uz individualizirani pristup svakoj osobi i cijelom njenom okruženju, ne samo kroz pružanje podrške i skrbi, nego kroz aktivan pristup cjelokupnom razvoju osobe i okruženja u kojem živi, osobno usmjerenim planiranjem i prema socijalnim modelu koji polazi od izrade plana promjene temeljem prednosti osobe s invaliditetom, a ne nemogućnosti svake osobe. Tako dobivamo i kvalitetne rezultate - pozitivne promjene. Inovativnost je upravo u ovom skupu individualnih planova koji u sebi sadrže elemente planova za socijalne interakcije sa zajednicom i stvaranje socijalne podrške u zajednici.

Neki od ciljeva programa socijalne usluge poludnevnog boravka koji su se realizirali:

- Smanjena je društvena isključenost skupine mladih s teškoćama u razvoju i psihosocijalnom funkcioniranju izvan sustava obrazovanja i osposobljavanja i rada (u NEET situaciji) i općenito mladih iz skupine nezaposlenih
- Osiguravali su se uvjeti za provedbu modela društvene radne podrške mladima s teškoćama kako bi spriječili njihovu društvenu isključenost osposobljavajući ih za jednostavne poslove u radionici / praktikumu u udrugama i na otvorenom tržištu rada - "radno okupacijski dnevni boravak"
- Oblikovan je i testiran inovativni model zapošljavanja mladih s teškoćama (osobe s invaliditetom i/ili psihosocijalnom funkcioniranju) uz potporu te uspostaviti koordinirani sustav potpore – uvođenje novog "modela zapošljavanja uz potporu" kroz društveno poduzetništvo.

Sudionici / korisnici ovog programa su:

1. Mladi s intelektualnim teškoćama i drugim teškoćama, poput ADHD-a, iz spektra autizma i dr., mlade osobe s invaliditetom izvan obrazovanja, osposobljavanja i rada (u NEET situaciji) radi osposobljavanja za rad uz podršku radnih asistenta - uključili smo 9 žena i 19 muškaraca u dobi od 19 do 30 (25 mladih) te 2 žena i 3 muškaraca u dobi od 31 do 65 godina (// odraslih). Ukupno smo u 2022. uključili 33 osobe s invaliditetom.

Od studenog 2023. godine, korisnici poludnevnog boravka kao ugovorene usluge su:

- odrasle osobe s mentalnim oštećenjem
- odrasle osobe s lakšim ili umjerenim intelektualnim oštećenjem

- odrasle osobe s težim ili teškim intelektualnim oštećenjem
- odrasle osobe s intelektualnim i mentalnim oštećenjem i
- odrasle osobe s poremećajima iz autističnog spektra (PAS), sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi („Narodne novine” broj 18/22 i 46/22 i Pravilniku o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga („Narodne novine“ broj 40/14, 66/15, 56/20, 28/21 i 144/21.

U Tablici 2. prikazana je struktura korisnika s uputnicama (od 1.11.2023.) na dan 31.12.2023. godini za poludnevni boravak.

Tablica broj 2.. Struktura korisnika s uputnicom po dobi i spolu, na dan 31.12..2023.

Korisnici socijalne usluge poludnevnog boravka		
Dob/spol	M	Ž
14 - 17	0	0
18 - 20	2	2
21 - 25	5	3
26 - 30	0	1
31 - 35	0	2
36 - 40	0	0
41 - 45	0	0
46+	0	0
Broj korisnika po spolu	7	8
Prosječna dob korisnika po spolu	20.57	25.13
Broj korisnika starijih od 20 god po spolu	5	6
Ukupan broj korisnika	15	
Prosječna dob korisnika	23.00	

Izvor: Matična knjiga korisnika PB, DIP, 2024.

2. Mladi nezaposleni do 30 godina željni učenja i rada u poticajnom okruženju – uključili smo 87 mladih volontera koji u DIP-u sudjeluju u programu u okviru kolegija „Praktični rad 1. i 2.“ (stručna praksa), na studiju pedagogije, od čega 3 studenata iz ERASMUS+ programa na studiju pedagogije i volontera studenata na kolegiju „Studenti i zajednica 1. i 2.“, 2 studentice socijalnog rada iz Nizozemska i studenticu psihologije sa studija iz Università degli studi di Padova, a tijekom 2022. godine i polaznike škole propedeutike radi stručne prakse. Poveznica na uključivanje mladih u stručnu praksu, društveno korisno učenje/učenje zalaganjem u zajednici: <https://dip.hr/obrazovanje-i-osposobljavanje/strucna-baza-strucna-praksa-za-studente/>

A.1. PRUŽENE SOCIJALNE USLUGE POLUDNEVNOG BORAVKA

Poludnevni boravak omogućava korisnicima da provode strukturirano kvalitetno vrijeme u prostorima i izvan prostora DIP-a svaki dan min. od 9 do 14 sati ili povremeno do 14 do 19 sati. Do 1.9.2023. je bilo upisano je 30 redovnih korisnika ove socijalne usluge, od kojih dio dolazi povremeno, a veći dio svaki dan. Osim ovih korisnika dio se priključuje povremeno, koristi usluge savjetovanja. Poludnevni boravak strukturiran je na način da se organizira najmanje 1 aktivnost dnevno koja pozitivno utječe na radnu osposobljenost, najmanje 1 koja pozitivno utječe na zdravlje i osposobljenost za samostalni život te više kraćih ili dužih aktivnosti kojima se pozitivno utječe na razvoj osobnih vještina (rad u timu, socijalne interakcije s drugima, internaliziranje normi ponašanja u grupi). Svaki dan korisnici dobivaju topli napitak, voće, topli obrok (ručak) koji se naručuje iz restorana po pristupačnoj cijeni, a koji opskrbljuje većinu većih organizacija.

Od 1.11.2023. godine ova grupa je restrukturirana prema načinu financiranja, pa se tako oblikovala skupina u kojoj se za 15 korisnika pruža socijalna usluga poludnevnog boravka prema uputnicama nadležnih zavoda za socijalni rad, a ostali korisnici dobivaju uslugu psihosocijalne podrške i/ili su uključeni u aktivnosti iz Kluba korisnika.

U sklopu programa DIP-ov klub mladih /Dnevni cnetar Prijatelji – za ostvarivanje prava mladih s teškoćama u razvoju i psihosocijalnom funkcioniranju u razdoblju od 01. siječnja 2023. do 31. prosinca 2023. godine održano je ukupno 600 **aktivnosti**. Aktivnosti neposrednog rada s korisnicima kategorizirane su u dvije grupe aktivnosti: radno-okupacijske aktivnosti i aktivnosti osnaživanja za zdravlje i samostalnost te razvoj osobnih vještina korisnika.

Radna terapija / aktivnosti: radno-okupacijske aktivnosti na dnevnoj razini uz rehabilitatora/radnog instruktora, uz podršku psihologa/rehabilitatora/radnog instruktora

- a. Šivanje
  - b. Kulinarske aktivnosti
  - c. Jednostavni poslovi u kućanstvu
  - d. Jednostavni poslovi – vrt
  - e. Radne aktivnosti s poslovnim suradnicima i partnerima
2. Uključivanje u zajednicu
  - a. Zeleni Kastav
  3. Prehrana
  4. Njega
  5. Briga o zdravlju
  6. Socijalni rad i socijalna rehabilitacija

U program pružanja socijalne usluge poludnevnog boravka ukupno je u 2023. godini uključeno 43 korisnika, raspona dobi od 18 do 67 godine, 37 je korisnika članova udruge DIP-a i 7 korisnika programa Terapija u zajednici. Od listopada do studenog 2023. godine postojeće 2 grupe socijalne usluge poludnevnog boravka su organizirane u 3, od čega je jedna za poludnevni boravak, obzirom na novi ugovor o financiranju s Ministarstvom, a u dinamici pristizanja uputnica nadležnih Zavoda. Iz ugovora s Primorsko-goranskom se sufinanciralo udjele u plaćama stručnih radnika do 10. 2023. godine. S 1.11.2023. godine 15 korisnika u grupi za socijalnu uslugu poludnevnog boravka financira Ministarstvo temeljem ugovora o financiranju (glavarina), a ostalima se pružaju druge usluge (psihosocijalna podrška i Klub korisnika). Za grupu korisnika pod nazivom Terapija u zajednici (mentalne teškoće) je organizirana grupa s drugačijim programom u okviru socijalne usluge psihosocijalna podrška i Klub korisnika.

1. Radna terapija/ radne aktivnosti: radno-okupacijske aktivnosti na dnevnoj razini uz rehabilitatora/radnog instruktora, uz podršku psihologa/rehabilitatora/radnog instruktora

- a. Šivanje

Na električnim strojevima prosječno sudjeluje 6 korisnika koji njima rukuju samostalno ili uz podršku, dok prosječno ručno šiva 10 korisnika. Na električnim strojevima i korisnik prosječno/po aktivnosti sašije 5 vrećica/hobotnica u koje kasnije punimo lavandu. Korisnici koji ručno šiju, prosječno sašiju 3

vrećice/hobotnice. Na aktivnostima šivanja prosječno sudjeluje 3 volontera. Na pripremi materijala, rezanju i šivanju uz potporu volontera asistenata prosječno sudjeluje 12 korisnika. Rezultat ovih aktivnosti su u potpunosti napravljene 110 vrećica lavande (Vande) i 120 hobotnica Hildi. Ukupno je provedeno 54 aktivnosti šivanja u 2023. godini. Vrećice smo poklanjali partnerima i suradnicima i građanima na sajmovima za primljene donacije.

b. Kulinarske aktivnosti

Aktivnosti pripreme jednostavnih jela za samostalni život uz podršku rehabilitatora/radnog instruktora i volontera. Uključeno je 32 korisnika. Na kulinarskim aktivnostima naše korisnike učimo kulinarskim vještinama i radu na pomoćnim poslovima u kuhinji (pranje suđa, guljenje kore s povrća i voća, čišćenje povrća i voća, sijeckanje i rezanje, ribanje, kuhanje pašte i sl.). Tijekom 2023. godine provedeno je 13 kulinarskih aktivnosti.

c. Jednostavni poslovi u kućanstvu

Uključuje poslove i zadatke za samostalni život naših članova te pomoćne poslove u turizmu i ugostiteljstvu. Ukupno je uključeno 27 korisnika. Na dnevnoj bazi svrstavamo otpad - učimo i potičemo naše korisnike da svrstavaju otpad za recikliranje za koje imamo predviđena tri mjesta za odlaganje (komunalni otpad, papir i plastika). Svaki dan, 2 korisnika "redara" zadužena su za pranje suđa, posluživanje jela uz podršku rehabilitatora i volontera te kuhanje čaja. Korisnicima smo dali više slobode, ali i odgovornosti pa se korisnici sami međusobno dogovaraju oko podjele poslova i tko će biti redar pri čemu iskazuju samoinicijativnost. Održano je ukupno 127 aktivnosti čišćenja prostora udruge. Jednom tjedno (četvrtkom) generalno čistimo prostor DIP-a čime naši korisnici usvajaju radne navike čišćenja i pospremanja za sobom te održavanja higijene prostora. Također, na kraju radnog tjedna, naši korisnici peru ručnike u perilici rublja uz podršku rehabilitatora/radnog instruktora koje su zaprljali tijekom tjedna na aktivnostima te ih kasnije peglaju i slažu.

d. Jednostavni poslovi – vrt

Tijekom izvještajnog razdoblja, organizirano je ukupno 24 odlazaka na eko vrt u Viškovu. Na vrtnim aktivnostima prosječno sudjeluje 24 korisnika. Aktivno radimo na razvoju vještina i kompetencija koje su primjenjive na nekom od budućih radnih mjesta za naše korisnike - uređenje i održavanje javnih površina; pomoćni vrtlarski poslovi (npr. skupljanje otpada iz okoliša, sadnja cvijeća i ostalog bilja, čupanje trave, okopavanje biljaka, rezanje granja, oblikovanje grmova, grabljanje i sl.). Gotovo većina naših korisnika samostalno se služi vrtlarskim alatom, poput grablja, vrtlarskih škara, lopate i sl.

e. Jednostavni poslovi - izrada predmeta od drva

U suradnji s Centrom robotike Kraljevica prof. tehničke kulture Rifat Nemčić je cijelu godinu održavao radionice obrade drva s modelraskom pilom i drugim alatima kako bi izradili predmete za kućanstvo. Korištenjem alata i tehnika obrade drva (vijci, pila, brusni papir, ljepljivo) korisnici su izradili više predmeta od drva: košaru za kruh, stalak za šalice, stalak za posude za začine posude za pribor za jelo i drugo. Od siječnja do kraja lipnja 2023. godine održano je u poludnevnom boravku 4 takve radionice, a od srpnja do prosinca 2023 godine održano je još 3 takve radionice. Radionice su koncipirane tako da se na jednoj radionici može završiti pojedini predmet, iz sastavnih dijelova koje je pripremio suradnik (drveni elementi su pripremljeni ranije). Na ovaj način korisnici su se osposobljavaju za sklapanje dijelova predmeta od drva, a imali su priliku razmijeti cijeli proces. U poludnevnom boravku je cilj bio osposobiti korisnike za cijeli proces. Iste takve radionice su održavane u socijalnoj usluzi psihosocijalna podrška za korisnike ali cilj je bio razvijati motoričke i senzorne sposobnosti.

f. Radne aktivnosti s poslovnim suradnicima i partnerima

Dio naših korisnika, 30 korisnika sudjelovalo je na radnim aktivnostima u suradnji s poslovnim suradnicima i partnerima, poput DIP lab-a, Hotela Hilton i Polycarbo-a. 5 korisnika je jednom tjedno

naizmjenično odlazilo u Veslački klub Jadran u pratnji rehabilitatora/radnog instruktora i 2 zaposlena korisnika na poslove čišćenja i pospremanja. Ova radna aktivnost važna je za procjenu radne učinkovitosti korisnika u različitom okruženju te za unapređenje njihovih postojećih sposobnosti. Također, ovom aktivnosti dobiva se uvid u sposobnosti korisnika na kojima je potrebno dodatno raditi kako bi bili spremni za buduće zaposlenje. U suradnji s Hotelom Hilton, uz podršku rehabilitatora/radnog instruktora 2 korisnika je na šivaćoj mašini obavljalo poslove dorade odjeće, točnije šivali su magnete u uniforme zaposlenika Hotela. Ova vrsta radne aktivnosti dobra je za unapređenje vještina rukovanja šivaćom mašinom te općenito unapređenja pomoćnih krojačkih poslova. Ukupno 20 korisnika sudjelovalo je u radnoj aktivnosti slaganja proizvoda, točnije vilica od biorazgradive plastike. Ovakvom vrstom radne aktivnosti naši korisnici unapređivali su preciznost, strpljenje, tolerantnost na frustracije, motoriku ruku i prstiju te pažnju i koncentraciju. Osim toga, ovo predstavlja jedno od poslova na kojima se mogu zaposliti osobe s invaliditetom. 5 korisnika je zajedno s 2 zaposlena korisnika uz podršku rehabilitatora/radnog instruktora odlazilo na poslove sklopljanja elektroničkih komponenata. Poslovi ove radne aktivnosti uključivali su sklopljanje kutija, pakiranje, ljepljenje deklaracija, odvijanje i zavidavanje vijaka, slaganje elektroničkih komponenata, organizaciju poslovnog prostora i sl. Ovom aktivnosti naši su korisnici unapređivali više različitih vještina koje su od velikog značaja za njihov daljnji napredak i buduće zaposlenje. Na svim poslovima, rehabilitator/radni instruktor je cijelo vrijeme bio podrška prilikom obavljanja poslova. Također, od velike je važnosti bila prethodna organizacija, gdje se korisnicima poslao detaljni plan rada za naredni tjedan te im se objasnilo i demonstriralo što će raditi (u suradnji i suglasnosti s roditeljima).

2. Uključivanje u zajednicu

a. Zeleni Kastav

Na sajmu Zeleni Kastav prosječno sudjeluje 9 korisnika. Redovito jednom mjesečno odlazimo na sajam Zeleni Kastav gdje naši korisnici imaju priliku razgovarati s građanima i drugim sudionicima sajma, zagovarati svoja prava, pokazivati čime se bavimo, biti vidljivi u zajednici te biti dio nje. Sajam je odlična prilika da pokažemo rukotvorine naših članova te da posjetioce informiramo o pravu na rad i zapošljavanje osoba s invaliditetom. Tijekom 2023. godine sudjelovali smo na 11 sajmovi Zeleni Kastav.

3. Prehrana

Svakodnevno, 2 korisnika "redara" uz podršku rehabilitatora ili volontera kuhaju čaj od ljekovitog bilja s eko vrta. Čaj pijemo bez dodatnog zaslađivanja te naše korisnike osvještavamo o zdravoj prehrani. Također, svaki dan naši korisnici dobivaju topli kuhani zdravi obrok prema njihovim preferencijama kojeg naručujemo iz restorana M.P. STINA d.o.o. s kojim imamo sklopljen ugovor. Usluge toplog obroka (marende) koristilo je 37 korisnika. Od 11.2023. godine grupa za poludnevni boravak ima osigurana obrok iz socijalne usluge Ministarstva, a ostali korisnici odnosno njihove obitelji financiraju dostavu obroka. Tako svi korisnici bez razlike koja je nastala u financiranju i dalje imaju obrok ima pozitivna utjecaj a stvaranje zdravih navika i obrazaca svakodnevnih poslova brige o sebi.

4. Njega

Prema potrebi pružamo podršku korisnicima pri odlasku na wc, pri pranju ruku i obavljanju drugih higijenskih navika - za ukupno 4 korisnika.

5. Briga o zdravlju

Svakodnevno uz jutarnji čaj te tijekom boravka u poludnevnom boravku rehabilitator razgovara s korisnicima o različitim temama vezanim uz brigu o zdravlju: oralno zdravlje - važnost redovitog održavanja oralne higijene i odlaska zubaru; mentalno zdravlje - regulacija emocija, suočavanje sa stresom i sl. Veliki naglasak stavljamo na važnost održavanja higijene, posebice kod onih korisnika koji nemaju adekvatnu podršku u svojim domovima. Vodimo brigu o preventivnim sistematskim pregledima, posebice kod korisnika (npr. odlazak kod ginekologa). 2 naša korisnika trenutno su na

prilagođenom planu prehrane zbog prekomjerne težine i to sve u suradnji s liječnikom i rehabilitatorom koji je ujedno i tehničar nutritionist, dok su 3 naša korisnika na bezglutenskoj prehrani zbog alergije na određene namirnice te celijakije. Jedan od ciljeva našeg rada jest i ekološki osvijestiti naše korisnike te volontere pa tako potičemo korištenje zdravih namirnica (s obližnje tržnice), očuvanje okoliša (gašenje svjetla, ekonomično korištenje vode, uporaba prirodnih sredstava za čišćenje i sl.), odvajanje otpada - svakodnevno razvrstavamo otpad na to predviđeno mjesto u udruzi, na aktivnostima koristimo sve materijale po principu 3R: reduce-reuse-recycle čime potičemo naše korisnike da savjesno upotrebljavaju različite materijale te da smanjimo kupovanje novih materijala.

6. Socijalni rad i socijalna rehabilitacija

Socijalni radnik u suradnji sa stručnim timom sudjelovao je u procesima trijaže korisnika, evaluaciji učinkovitosti i procjeni potreba korisnika te izradi individualnih planova. Kompletiranje dokumentacije vršeno je učestalom suradnjom sa nadležnim Centrima za socijalnu skrb, skrbnicima, korisnicima, radnim instruktorom, psiholozima i rehabilitatorom te nadopunom postojećih dosjea. Tijekom izvještajnog razdoblja imali smo odličnu suradnju sa Zavodom za socijalni rad - uputili smo korisnike na njihova prava, dali smo im podršku u ispunjavanju obrazaca za ostvarivanje prava u suradnji sa socijalnom radnicom putem telefonskih konzultacija. Suradnja s roditeljima i skrbnicima je uspješna te je tijekom izvještajnog razdoblja održano 19 individualnih razgovora s roditeljima i skrbnicima telefonskim putem ili uživo kako bi ih izvjestili o promjenama u stanju njihovog djeteta. Održano je i 8 individualnih razgovora s roditeljima i skrbnicima novoprimljenih korisnika koji su rezultirali formiranjem individualnih planova za svakog novog korisnika prema njihovim mogućnostima i sposobnostima. Održana su 2 zajednička sastanka uživo s roditeljima – informiranje o novostima te mentorskom programu (upoznavanje mentora s roditeljima i korisnicima). Socijalna radnica odradila je grupni sastanak s roditeljima s ciljem informiranja o pravima i mogućnostima unutar sustava socijalne skrbi. Kroz aktivnosti socijalne rehabilitacije korisnici su se osnažili za funkcionalno uključivanje u zajednicu i svakodnevni život u obitelji i radu. Sva područja razvoja percepcije u najvećoj mjeri naši korisnici razvijaju putem jednostavnih poslova za svakodnevni život: kuhanjem čaja, pranjem suđa, održavanjem higijene prostora, samostalnim dolaskom javnim prijevozom i sl. Auditivnu i taktilno-kinestetičku percepciju u najvećoj mjeri korisnici su razvijali na glazboterapiji / glazbenim aktivnostima: slušanje glazbe, praćenje i reprodukcija zvuka, unapređenje motorike ruku, usklađivanje ritma, zvuka i pokreta tijela putem tehnike "body percussion". Održano je 3 aktivnosti glazboterapije na kojima je sudjelovao ukupno 31 korisnik. Od 7. do 12. 23. održano je 2 radionice body percussion za korisnike poludnevnog boravka, a 6 za korisnike psihosocijalne podrške. Glazbu terapiju body percussion prof. glazbene kulture L. Soldo, volonterski. "Bubnjarski krug" - glazbena aktivnost održan je u poludnevnom boravku od siječnja do lipnja 14 puta (mješovite grupe poludnevni i psihosocijalna), a od srpnja do prosinca 2023. godine 2 puta. Od 7. do 12. 2023. održano je 2 radionice ove aktivnosti. Aktivnost vodi dr.sc. Luka Aničić, volonterski. Na svinim aktivnostima sudjeluje ukupno 35 korisnika, do 7.2023. godine, a formiranjem zasebne grupe za poludnevni boravak od 7. do 12.23. godine na glazboterapiji sudjeluje 15 korisnika poludnevnog boravka (voditelji volontiraju), obzirom da je to dodatna aktivnost, U socijalnoj usluzi psihosocijalne podrške gdje je to obavezna aktivnost sudjeluje 20 korisnika. Bubnjarski krug se pokazao izrazio učinkovit, pa je vidljiv izuzetan napredak naših korisnika: poboljšana je fina motorika, koncentracija, zadržavanje pažnje te komunikacija. Također, iako nam to nije primarni cilj, vidljiv je napredak u svladavanju tehnike bubnjanja, što je posredno doprinjelo osjećaju samopouzdanja korisnika. Tijekom 2023. godine korisnici poludnevnog boravka su imali podršku volontera za glazbene aktivnosti 8 puta.

Održano je ukupno 18 aktivnosti plivanja na Bazenima Kantrida pod vodstvom volontera Vinka Šešelje. Sudjelovalo je ukupno 8 korisnika. Ova vrsta aktivnosti za naše korisnike je dobra za poboljšanje pokretljivosti, kontrolu disanja i ravnoteže te ima antistresan učinak. Također, ovom aktivnosti naši korisnici razvijaju taktilno-kinestetičku percepciju. Tijekom 2023. godine korisnici poludnevnog boravka su imali podršku volontera 36 puta.

Olfaktornu percepciju naši korisnici razvijaju na vrtnim aktivnostima kroz koje se potiče prepoznavanje mirisa (prepoznavanje ljekovitog bilja prema mirisu i sl.), dok kretanjem po vrtu i neravnom terenu, naši korisnici razvijaju i taktilno-kinestetičku percepciju - snalaženje u prostoru, prepoznavanje biljke opipom strukture lista, unapređenje motorike ruku i prstiju uporabom vrtlarskih škara, grabljanjem i sl.

Jedna od aktivnosti socijalne rehabilitacije je inkluzivno volontiranje naših članova čime ih uključujemo u zajednicu, a oni svojim radom mogu doprinijeti boljitku zajednice te biti dio nje.

Tijekom 2023. godine održano je ukupno preko 600 aktivnosti koje su sastavni dio aktivnosti socijalne usluge poludnevni boravak.

Više na poveznici: <https://dip.hr/socijalne-usluge-hr/dnevni-centar-prijatelji-poludnevni-boravak/>

Postavljena struktura rada u poludnevnom boravku omogućava korisnicima osjećaj sigurnosti i stabilnosti – poznaju pravila rada i funkcioniranja, dok istovremeno ostaju dovoljno fleksibilni kada dođe do promjene rasporeda. Redarstvo u parovima i dalje funkcionira bez poteškoća, a formirano je za obavljanje svakodnevnih kućanskih poslova pa korisnici sami kuhaju čaj i dijele drugima, peru posuđe, čiste i rade druge jednostavne poslove uz podršku voditelja. Korisnicima smo dali više slobode, ali i odgovornosti pa se korisnici sami međusobno dogovaraju oko podjele poslova i tko će biti redar pri čemu iskazuju samoinicijativnost. Aktivno radimo na kontroli impulzivnog ponašanja i bijesa putem svakodnevnog razgovora i psihosocijalne podrške (grupne i individualne) što je rezultiralo manjim konfliktima među korisnicima te općenito smanjenjem agresivnih ispada. Korisnici su jedni drugima podrška u suočavanju s teškoćama te pokazuju visoku razinu tolerancije, empatije i razumijevanja (npr. učlanjeno je nekoliko novih korisnika pri čemu ostali korisnici iskazuju visoku razinu prihvatanja te im svojim prosocijalnim ponašanjem olakšavaju adaptaciju na novu okolinu, ljude i pravila). Dijelu korisnika dali smo veće i konkretnije odgovornosti s ciljem bržeg osamostaljenja i stvaranja preduvjeta za samostalni život uz podršku.

B. REZULTATI PROVEDBE PLANA SOCIJALNE USLUGE PSIHOSOCIJALNE PODRŠKE I SAVJETOVANJA - MOBILNI TIM

Prema Članku 94. Zakona o socijalnoj skrbi usluga psihosocijalne podrške pojedincu odobrava se radi prevladavanja teškoća i osnaživanja pojedinca u vezi s teškoćama u razvoju, invaliditetom, starijom životnom dobi, kriznim stanjima, nasiljem u obitelji, uključivanjem u svakodnevni život zajednice, prevladavanja tretmanskih iskustava, problema u ponašanju te u drugim nepovoljnim okolnostima. Usluga psihosocijalne podrške odobrava se pojedincu na temelju procjene rizika, snaga i potreba u skladu s individualnim planom promjene.

Usluga psihosocijalne podrške pruža se pojedincu, obitelji, udomiteljskoj obitelji, a pruža se u obitelji korisnika, u udomiteljskoj obitelji, kod drugih pružatelja usluga ili na drugim mjestima prema potrebi korisnika. Psihosocijalna podrška pruža se u obitelji korisnika ili udomiteljskoj obitelji do pet sati tjedno, a kod ostalih pružatelja usluga do šest sati tjedno, a najviše tri sata dnevno, od čega najviše četiri sata individualno, a ostalo u grupi.

Prema Članku 43. Pravilnika o mjerilima za pružanje socijalnih usluga psihosocijalna podrška obuhvaća stručne postupke i druge oblike pomoći i podrške kojima se potiče razvoj i unapređenje kognitivnih, funkcionalnih, komunikacijskih, govorno-jezičnih, socijalnih ili odgojnih vještina korisnika.

Psihosocijalna podrška djetetu s teškoćama u razvoju i osobi s invaliditetom odobrava se na temelju stručne procjene pružatelja usluge o vrsti, trajanju i učestalosti usluge, na temelju koje se izrađuje individualni plan promjene. Usluga psihosocijalne podrške odobrava se obitelji kada se problemi i teškoće mogu riješiti samo promjenama u obitelji, kada je obitelji potrebna stručna pomoć i podrška pri odgoju i skrbi za djecu, radi usvajanja znanja i vještina za uspješnije roditeljstvo ili svakodnevnu brigu i skrb odnosno kada je rad s članovima obitelji usmjeren na poboljšanje odnosa. Usluga psihosocijalne podrške odobrava se obitelji na temelju procjene rizika, snaga i potreba u skladu s individualnim planom promjene, do pet sati tjedno, iznimno kod pružatelja usluge do šest sati tjedno, a najviše dva sata dnevno.

U Dnevnom centru Prijatelji pružala se tijekom 2023. godine usluga psihosocijalne podrške, grupno i individualno. Korisnici ove usluge primarno su mlađe osobe u dobi od 19 do 37 godina koje su "izašle" iz obrazovnog sustava, a kojima je dijagnosticirana neka od teškoća u razvoju, ili poremećaj u ponašanju. Uslugu pružamo i obitelji /skrbnicima i to individualnu podršku i grupni savjetodavno-terpijski rad - grupu podrške za dvije skupine roditelja / skrbnika. U planu ove usluge jesu i aktivnosti Kluba korisnika.

Psihosocijalna podrška u Dnevnom centru Prijatelji specifičan je i inovativan za ovu regiju, strukturiran kako bi za razvio kvalitetne socijalne usluge iz najboljih praksi i rezultata znanstvenih istraživanja iz EU okruženja. Svrha kojoj težimo je socijalizacija osoba s invaliditetom za stjecanje kompetencija za samostalni život, u skladu s mogućnostima, kao i osposobljavanje za rad i zapošljavanje. Sljedeća faza je pokretanje uvjeta za samostalno stanovanje.

Pružatelj usluge, DIP, ispunjava mjerila za pružanje socijalne usluge PSIHO-SOCIJALNE PODRŠKE od 2022. godine, za odrasle osobe s invaliditetom:

- odrasle osobe s mentalnim oštećenjem
- odrasle osobe s lakšim ili umjerenim intelektualnim oštećenjem
- odrasle osobe s težim ili teškim intelektualnim oštećenjem
- odrasle osobe s intelektualnim i mentalnim oštećenjem i
- odrasle osobe s poremećajima iz autističnog spektra (PAS), sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi („Narodne novine“ broj 18/22 i 46/22 i Pravilniku o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga („Narodne novine“ broj 40/14, 66/15, 56/20, 28/21 i 144/21.

Tablica 4. Struktura korisnika bez uputnice / projektno /programsko financiranje za socijalnu uslugu psihosocijalna podrška, na dan 31.1.2024.

Korisnici socijalne usluge psihosocijalne podrške		
Dob/spol	M	Ž
14 - 17	0	0
18 - 20	3	2
21 - 25	6	3
26 - 30	3	1
31 - 35	3	2
36 - 40	0	0
41 - 45	0	0
46+	0	0
Broj korisnika po spolu	15	8
Prosječna dob korisnika po spolu	25.47	24.38
Broj korisnika starijih od 20 god po spolu	12	6
Ukupan broj korisnika	23	
Prosječna dob korisnika	24.79	

Izvor: Matična knjiga korisnika PSP, DIP, 2024.

Tablica 5. Korisnici psihosocijalne podrške prema teškoćama (oštećenjima) na dan 31.1.2024.

Ime (1...)	Prezime (1..)	Vrsta	Stupanj	Težina
1	1	Neoznačen poremećaj ličnosti i ponašanja	nepoznat	nema
2	2	psihička bolest (4) poremećaj iz autističnog spektra (3)	4 3	teški
3	3	poremećaj iz spektra autizma	nepoznat	nema
4	4	poremećaj iz spektra autizma	nepoznat	teški
5	5	Organski uvjetovana sumanutost Nespecificirani poremećaj psihološkog razvoja Poremećaj ličnosti i poremećaji ponašanja	4	teški
6	6	shizofrenija	nepoznat	nema
7	7	intelektualne teškoće (stupanj 3) psihičke bolesti (stupanj 3)	3 3	nema
8	8	Duševna bolest (3. razina) intelektualne teškoće (3)	3 3	nema
9	9	Poremećaji iz autističnog spektra, 80%	3	teži
10	10	poremećaj iz autističnog spektra (4) intelektualne teškoće (3) kronične bolesti (2) višestruka oštećenja	4 3 2 4	teški
11	11	poremećaj aktivnosti i pažljivosti, hiperkinetički poremećaj	nepoznat	nema
12	12	neverbalne granične (LMR?)	nepozna	nema
13	13	Poremećaj iz autističnog spektra (razina 3) intelektualne teškoće (razina 4)	3 4	teški
14	14	poremećaj iz spektra autizma (3) intelektualne teškoće (2) više vrsta oštećenja	3 2	nema
15	15	poremećaji autizma pervazivni razvojni poremećaji	nepoznat	nema
16	16	Intelektualne teškoće (razina 3) duševna bolest (razina 2)	3 2	teži
17	17	Down sindrom Veće oštećenje vida	nepoznat	nema
18	18	nepoznato	nepoznat	nema
19	19	shizoafektivni poremećaji	nepoznat	nema

		nespecificirana duševna zaostalost		
20	20	poremećaji iz autističnog spektra (stupanj 4)	4	nema
21	21	Poremećaj iz autističnog spektra razina 3 intelektualne teškoće razina 3	3 3	nema
22	22	poremećaji depresivna tipa miješani i ostali poremećaji ličnosti nespecificirana neorganska psihoza	nepoznat	nema
23	23	intelektualne bolesti stupanj 3 psihičke bolesti stupanj 3	3 3	nema
24	25	autizam	nepoznat	nema

Izvor: Matična knjiga korisnika PSP, DIP

Tablica broj 6. Vrste usluge / aktivnosti u okviru usluga koje pružamo (prema Pravilniku):

Vrsta usluge:	Aktivnosti u okviru usluge:
Individualna psihosocijalna podrška u obitelji	Vježbe svakodnevnih vještina
	Psihološka podrška
	Socijalni rad
	Socijalna rehabilitacija
Individualna psihosocijalna podrška kod pružatelja usluge	Vježbe svakodnevnih vještina
	Psihološka podrška
	Socijalni rad
	Socijalna rehabilitacija
Grupna psihosocijalna podrška kod pružatelja usluge	Vježbe svakodnevnih vještina
	Kineziterapija i sportsko-rekreacijske aktivnosti
	Glazboterapija i glazbene aktivnosti
	Likovna terapija i likovne aktivnosti
	Psihološka podrška
	Socijalni rad
	Socijalna rehabilitacija

U sklopu programa DIP-ov klub mladih 'Priprema, pozor, radim!' – za ostvarivanje prava mladih s teškoćama u razvoju i psihosocijalnom funkcioniranju / Dnevni centar Prijatelji pružala se socijalna usluga psihosocijalne podrške i savjetovanja (u DIP-u, udruzi Srce i u domu korisnika) te je uspostavljen rad mobilnog tima za korisnike i njihove obitelji iz dvije udruge, DIP-a i Srca. Uspostava mobilnog tima je za ovo područje rada i pružanja socijalnih usluga u PGŽ inovativna praksa odnosno usluga. Aktivnosti mobilnog tima su timska psihosocijalna podrška, vježbe svakodnevnih vještina, individualni i grupni rad.

Za potrebe pružanja socijalne usluge psihosocijalne podrške zaposleno je u 2023. godini tri stručna radnika, dva psihologa i jedan aps. psihologije za provedbu aktivnosti psihološke podrške i socijalne rehabilitacije.

Za potrebe provedbe drugih aktivnosti iz socijalne usluge psihosocijalna podrška sklopljeni su sporazumi o saradnji sa sljedećim stručnjacima:

- socijalni rad - socijalni radnik mr. sc. Andreja Balaž Gilja, dip. soc. radnik (volonterki)

- glazboterapija i glazbene aktivnosti - prof. glazbenog odgoja, Lucija Soldo i dr.sc.filologije / glazbenik, dr.sc. Luka Aničić, prof. pov. i filozofije (volonterski)
- kineziterapija i sportsko rekreacijske aktivnosti - VK jadransko i mag. kinz., volonter za plivanje Idemo plivati i dr. (volonterski)
- Zdravstvena ustanova Dijana Ban, medinska sestra, fizioterapeut (bez naknade)
- drugi stručnjaci iz KBC Rijeka i dr.
-

B.1. REZULTATI PROVEDBE PLANA SOCIJALNE USLUGE PSIHOSOCIJALNE PODRŠKE

PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA

1. Psihološka podrška - grupni i individualni rad s korisnicima i članovima obitelji kod pružatelja usluge:

- a. Psihološke pričaonice
- b. Savjetovanje korisnika
- c. Savjetovanje roditelja
- d. Individualni rad s članovima obitelji

2. Socijalni rad

3. Socijalna rehabilitacija

- a. Područje funkcionalne adaptibilnosti
- b. Područje razvoja percepcije
- c. Područje rada s roditeljima
- d. Slobodno vrijeme
- e. Slobodno biranje sadržaja
- f. Profesionalna orijentacija

4. Vježbe svakodnevnih vještina

- a. Higijena
- b. Konzumiranje i pripremanje hrane
- c. Održavanje prostora u kojem se živi ili radi
- d. Načini komunikacije
- e. Snalaženje u obavljanju poslova izvan kuće
- f. Hobbiji i organiziranje slobodnog vremena

5. Glazboterapija i glazbene aktivnosti

6. Likovna/ art terapija i likovne aktivnosti
7. Kineziološke i sportsko rekreativne aktivnosti
- a. plivanje na bazenu Kantrida Idemo plivati!
- b. učenje tehnike nordijskog hodanja i hodanje
- c. aktivnosti u teretani
- d. ostale sportsko rekreativne aktivnosti

KLUB KORISNIKA

8. Mentorski program

9. Premošćivanje jaza i olakšavanje prijelaza između obrazovnog sustava i svijeta odraslih i rada
10. Zajedničke aktivnosti s korisnicima partnera

U program pružanja socijalne usluge psihosocijalne podrške i kluba korisnika ukupno je u izvještajnom razdoblju uključeno 43 korisnika, u rasponu dobi od 18 do 53 godina. Uključeno 36 je korisnika članova DIP-a i 7 korisnika programa Terapija u zajednici. Dodatno, uključeno je i 28 roditelja osoba s invaliditetom.

PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA

1. Psihološka podrška - grupni i individualni rad s korisnicima i članovima obitelji kod pružatelja usluge:

a) Psihološke pričaonice

U izvještajnom razdoblju održano je 28 grupnih aktivnosti s korisnicima/osobama s invaliditetom pod nazivom Psihološka pričaonica. Ukupno je uključeno 27 korisnika. Prilagođeni oblik grupne terapije za korisnike, uključuje savjetodavni rad i psihoedukaciju korisnika (prepoznavanje emocija – sreća, ljutnja, tuga, strah, konflikt, vježbe opuštanja, anksioznost, javni govor, timski rad...). Fokus je na uvježbavanju i osviježavanju vještina potrebnih za osamostaljenje i pronalazak zaposlenja.

b) Savjetovanje korisnika:

Savjetovanje korisnika održava se po potrebi, u sklopu redovnih aktivnosti. U ovom izvještajnom periodu provedeno je 402 savjetovanja za 31 korisnika.

c) Savjetovanje roditelja:

U izvještajnom razdoblju održano je 20 sastanaka grupne podrške za roditelje osoba s invaliditetom, a koriste se tehnike kognitivno bihevioralne terapije. Održava se svake srijede po 120 minuta, grupa je poluotvorenog tipa. Uključeno je 9 roditelja.

d) Individualni rad s članovima obitelji: U izvještajnom razdoblju održano je 38 individualna savjetovanja roditelja osoba s invaliditetom a obuhvaćeno je 17 roditelja. Dio savjetovanja provedeno je u prostoru DIP-a, a dio telefonski kroz DIP-ov telefon za podršku, a dežurstvo je ponedjeljkom (11-13) i utorkom (16-18).

2. Socijalni rad:

U izvještajnom ukupno je 13 roditelja uključeno u savjetovanje o ostvarivanju prava i mogućnosti unutar sustava socijalne skrbi uz konzultacije s vanjskom suradnicom Andreom Balaž Gilja, dipl. socijalnom radnicom. Dio postupaka je pokrenut ili već riješen te je napravljen plan rada za sljedeće razdoblje.

3. Socijalna rehabilitacija

a) Područje funkcionalne adaptibilnosti

Korisnici posjetili Palaču šećera i izložbu Slatki život - 100 godina tvornice Zvečevo, ukupno je obuhvaćeno 27 korisnika koji su u pratnji asistenata i volontera posjetili muzeje, sudjelovali u vođenoj turi te raspravi nakon posjeta. Posjetili su i izložbu kolekcija Vugrinec - Metamoroze u Muzeje grada Rijeke (Kockica) s vođenom turom, nakon čega je uslijedila rasprava. Posjetom muzejima pružamo priliku korisnicima za učenje novih informacije, vježbanje pažnje i koncentracije te kulturno uzdizanje.

b) Područje razvoja percepcije:

Kroz sve aktivnosti provlačimo različite elemente razvoja percepcije pri čemu likovne i kreativne aktivnosti najviše doprinose razvoju vizualne percepcije, auditivna percepcija obuhvaćena je glazbenim aktivnostima (glas, bubnjevi, klavir, udaraljke), taktilno kinestetička percepcija razvija se kroz većinu aktivnosti koje zahtijevaju precizan motorički rad (koordinacija oko-ruka, fina i gruba motorika). Modelarske radionice na kojima primarno obrađujemo drvo izvrstan su primjer aktivnosti za razvoj taktilne percepcije. Olfaktorna i gustativna percepcija najviše dolazi do izražaja na kulinarskim aktivnostima gdje pažljivo doziramo sastojke kako bi konačan rezultat bio vrlo ukusan i balansiran, a sve kako bi ih motivirali na samostalno kuhanje. Provođenje vremena u vrtu također doprinosi razvoju percepcije i pozitivno djeluje na razvoj radnih navika i tolerancije na različite podražaje (razni mirisi i teksture, insekti...).

c) Područje rada s roditeljima:

Prilikom inicijalnog uključivanja korisnika u program vrši se dubinski intervju i analiza dostupne dokumentacije (medicinska dokumentacija, nalazi vještačenja, Zavoda za socijalni rad).

d) Slobodno vrijeme:

Svakodnevno uz jutarnji čaj razgovaramo s korisnicima o raznim temama i sukladno tome nudimo različite opcije i rješenja za probleme ili pitanja koja imaju. Također, u sklopu mentorskog programa, korisnicima i mentorima je ponuđen niz različitih aktivnosti u kojima mogu sudjelovati i tako provoditi slobodno vrijeme. Dio korisnika sudjeluje u plesnim i glazbenim radionicama, dio pohađa dodatne edukacije za pojedina područja (npr. informatika), a dio sportske aktivnosti (košarka, judo, nogomet, plivanje).

e) Slobodno biranje sadržaja

U sklopu Psiholoških pričaonica proveli smo diskusiju o uvođenju novih aktivnosti u Dnevnom centru Prijatelji te dobili povratne informacije i prijedloge. Svakodnevno korisnici imaju priliku za samostalno strukturiranje aktivnosti u periodu nakon marende kada je predviđeno slobodno vrijeme. Najčešće aktivnosti koje korisnici biraju su društvene igre i provođenje vremena na računalu (YouTube). Održano je i 4 grupe samozastupnika na kojima je sudjelovalo 12 korisnika.

f) Profesionalna orijentacija

Profesionalna orijentacija izvršena je za 6 korisnika, od čega je dvoje uspješno zaposleno na jednostavnim pomoćnim poslovima (čišćenje, sklapanje proizvoda, pakiranje). Komparativnom analizom podataka o korisnicima iz naše "baze vještina i poslova" i profesionalne orijentacije preporučeni su poslovi primjereni mogućnostima za koje se dodatno osposobljavaju.

4. Vježbe svakodnevnih vještina:**a) Higijena**

U cilju vježbanja i stjecanja navika samostalnog oblačenja i svlačenja, održane su 4 modne revije, pri čemu negujemo princip 6R - reduce/reuse/recycle, a dajemo podršku korisnicima u odijevanju i obuvanju. Naglašavanje dobrih higijenskih navika dio je svakodnevnice i održava se kontinuirano. Svakodnevno imamo dežurstvo dvaju redara koji vode brigu o higijeni prostora

b) Konzumiranje i pripremanje hrane

Redari su zaduženi i za pripremu i posluživanje čaja, ispomocu u posluživanju marende te pranje suđa i održavanje kuhinje, sve u podršku radnih asistenata i volontera. Ove zime adaptirali smo kuhinju te smo od lipnja ponovno krenuli s održavanjem kulinarskih aktivnosti na kojima vježbamo pripremu jednostavnih jela te tada koristimo priliku za razgovor o zdravim namirnicama i dobrim navikama u kuhinji. Održano je 16 kulinarskih aktivnosti pod vodstvom naših volonterki i praktikantica za 32 korisnika.

c) Održavanje prostora u kojem se živi ili radi

Radne akcije održavaju se kontinuirano svaki tjedan, najčešće četvrtkom. Tada zajednički pospremamo, čistimo i uređujemo prostor udruge kako bi zaokružili tjedne aktivnosti i pripremili prostor za sljedeći tjedan. Korisnici uz pomoć asistenata i volontera metu i brišu pod, peru staklene i radne površine, dezinficiraju stolove, kvake i druge uporabne predmete, peru sanitarne čvorove i pospremaju prostor.

d) Načini komunikacije

Svakodnevno modeliramo pozitivne načine komunikacije te koristimo svaku priliku kako bi korigirali i unaprijedili način komunikacije i rješavanja konflikata između naših korisnika. DIP-ova pravila sastavili su korisnici u sklopu jedne od Psiholoških pričaonica, no ona su vrlo fleksibilna i podložna promjeni kada primjetimo da je potrebno neko od pravila izmijeniti ili dodati novo, najčešće na inicijativu samih korisnika.

e) Snalaženje u obavljanju poslova izvan kuće

Korisnici redovito dolaze u nabavu materijala potrebnih za redovno funkcioniranje rada Dnevnog centra Prijatelji. U neposrednoj blizini udruge nalaze se trgovine mješovitom robom, pošta, tržnica i knjižara tako da koristimo priliku da uvježbaju vještine snalaženja u obavljanju poslova izvan udruge tako što zajedno s volonterom odlaze u nabavku (npr. Kupiti čaj ili mlijeko, kupiti uredski materijal, podignuti poštu..).

f) Hobiji i organiziranje slobodnog vremena

Korisnicima su ponuđene besplatne ulaznice za utakmice NK Rijeka i neke od predstava u kazalištu HNK Ivan pl. Zajc. Omogućena im je i podrška u organizaciji slobodnog vremena s mentorima tako što zajedno radimo plan takvih aktivnosti i nudimo moguće opcije te pomažemo u nabavi karata ili organizaciji odlazaka na evente. Organizirane su 4 grupne rođendanske proslave za 8 korisnika.

5. Glazboterapija i glazbene aktivnosti:

Održano je 27 glazbenih aktivnosti bubnjanja pod nazivom Bubnjarski krug s Lukom Aničićem i 5 glazbenoteprijskih Body percussion s profesoricom Lucijom Soldo. Primijećen je znatni napredak u koordinaciji, sposobnosti praćenja ritma i spremnosti na uvažavanje kritika i prijedloga za poboljšanje tehnike. Uključeno je 20 korisnika iz socijalne usluge psihosocijalna podrška.

6. Likovna/art terapija i likovne aktivnosti:

Održano je 11 likovnih aktivnosti pod vodstvom rehabilitatora, od tehnika korišteno je fraktalno crtanje, rada s kolaž papirom, aktivnosti s glinom... Likovne aktivnosti izvrsne su kao medij za slobodno izražavanje unutrašnjih procesa i stanja naših korisnika. Uključeno je 29 korisnika.

7. Kineziološke i sportsko rekreativne radionice

a) plivanje na bazenu Kantrida Idemo plivati!

Održano je 22 aktivnosti plivanja na bazenima Kantrida pod vodstvom volontera Vinka Šešelje. Cilj ove aktivnosti je rekreacija i učenje tehnika plivanja. Uključeno je 7 korisnika.

b) učenje tehnike nordijskog hodanja i hodanje

Održano je 4 aktivnosti nordijskog hodanja pod vodstvom Marte Berčić. Cilj ove aktivnosti je rekreacija i učenje tehnike nordijskog hodanja. Uključeno je 25 korisnika.

c) aktivnosti u teretani

Održano je 17 rekreativnih aktivnosti u suradnji s Veslačkim klubom Jadran. U ovom periodu je fokus bio na vježbama istezanja i usvajanju pravilnog izvođenja osnovnih vježbi oblikovanja te upotrebe sprava u teretani.

d) ostale sportsko rekreativne aktivnosti

Održan je Sportski dan na vojnom igralištu na Trsatu u organizaciji Erasmus studenata iz ESN mreže. Nakon početnog razgibavanja i nekoliko krugova trčanja oko terena sudionici su se podijelili u timove te su igrali košarku, odbojku i nogomet, a nakon toga održana je štafeta, potezanje konopa, skakanje u vrećama i badminton. Osim toga, 4 puta održana je sportska aktivnost na sportskom terenu na Delti (košarka, odbojka, graničar). Uključeno je 24 korisnika.

KLUB KORISNIKA

8. Mentorski program

U mentorski program uključeno je 11 korisnika i 13 volontera - mentora. Dio korisnika je zbog individualnih karakteristika upareno s 2 mentora (sigurnosni razlozi, vremenska ograničenost za susrete). Mentorski program Prijatelji predstavlja uparivanje mlade osobe s teškoćama i studenta-mentora s kojim se druže na tjednoj razini 1-3 sata. Održano je 1 osposobljavanje, odnosno edukacija za mentore u sveukupnom trajanju od 20 sati za 13 volontera-mentora. Na osposobljavanjima smo volontere mentore educirali o teškoćama naših korisnika te mogućim rizičnim ponašanjima te mehanizmima njihovog sprječavanja. Održano je 6 grupa podrške za volontere - mentore. Svaki mentorski par ima formiran individualni plan rada - primarno odgojne i zabavne ciljeve te je svakom paru dodijeljena kontakt osoba iz stručnog tima za eventualna pitanja i hitnoće. Izrađeni su individualni odgojni i zabavni ciljevi za svakog korisnika, a zadatak mentora je raditi na ostvarivanju navedenih ciljeva. Neki od odgojnih ciljeva bili su pristojna komunikacija, korištenje javnim prijevozom, pravilno rukovanje novcem (odlazak u trgovinu, prioriteti prilikom trošenja novca), osobna higijena i međuljudski odnosi; dok su zabavni ciljevi bili odlazak u kino, na kavu, šetnja i boravak u prirodi. Rezultati su izvrsni, poboljšana je komunikacija i povećana kvaliteta provođenja slobodnog vremena kod korisnika, a studentima je pružena prilika za uvježbavanje tehnika naučenih u grupnim aktivnostima.

Stručni tim (3 psihologa, 1 sociolog) uvijek su dostupni za bilo kakve upite i nedoumice te na taj način nastojimo pružiti maksimalnu podršku u mentorskom procesu. Održano je 7 konzultacije uživo i 4 telefonskim putem između mentora i stručnog tima.

Online aktivnosti u zatvorenoj Facebook grupi Volonteri Prijatelji DIP (<https://www.facebook.com/groups/1345412355474025>), su se provodile redovno jednom tjedno radi održavanja razine usvojenosti digitalnih kompetencija, a održano je 17 aktivnosti: 15 "Malih dipovih čajanki" - održavanje pozitivnih socijalnih interakcija među korisnicima i volonterima pod mentorstvom voditelja - edukativne

aktivnosti (bonton, odnos prema poslu, odgovornost) i 2 socijalizacijske aktivnosti (norme i pravila ponašanja, rješavanje konflikata, samokontrola i sl.). Prosječno sudjeluje 9 korisnika.

Kako bi održavali usvojenost digitalnih kompetencija te ih i unapređivali, redovito smo održavali informatičke aktivnosti. **Održano je ukupno 18 informatičkih aktivnosti.** Na aktivnostima su korisnici usvojili: digitalne vještine rukovanja USB stickom te njegovim sigurnosnim isključivanjem; napisati i poslati stručni e-mail (npr. poslodavcima); poslati e-mail s privitkom; naučili su nabrojati i opisati uređaje za vanjsku pohranu podataka; naučili su vanjske dijelove računala i čemu služe itd. Na informatičkim aktivnostima prosječno sudjeluje 14 korisnika. Ovu aktivnost financira Primorsko - goranska županija kroz projekt DIP i TI za IT.

Održano je 8 edukativnih aktivnosti za ukupno 34 korisnika. Teme koje su se obrađivale uključivale su sigurnost na internetu (kako se zaštititi od cyberbullyinga) te financijsku pismenost (pravilno raspolaganje novcem, učenje nove valute Euro, preračunavanje iz kune u Euro i sl.).

9. Premošćivanje jaza i olakšavanje prijelaza između obrazovnog sustava i svijeta odraslih i rada

Održano je 2 informativna sastanka s roditeljima mladih s teškoćama koji pohađaju program Centra za odgoj i obrazovanje te su potencijalno zainteresirani za buduće uključivanje u program socijalnih usluga Dnevnog centra Prijatelji. Sudjelovalo je 9 roditelja.

10. Zajedničke aktivnosti s korisnicima partnera

Održano je 6 zajedničkih aktivnosti s korisnicima partnera Centrom za odgoj i obrazovanje. Aktivnosti su održane u njihovom vrtu te je započeta priprema za sadnju i sijanje, a u planu je dodatno uređenje visokih gredica. Održana je jedna kreativna aktivnost izrade božićnih ukrasa. Sudjelovalo je 22 korisnika DIP-a i 9 učenika Centra. Održana je jedna zajednička aktivnost s Centrom za rehabilitaciju.

C. PARTNERI I SURADNICI NA PROVEDBI PROGRAMA PRUŽANJA SOCIJALNIH USLUGA

Uključenost u zajednicu, suradnja i umreženost, utjecaj na sektor - prethodno ostvarene suradnje se nastavljaju i ostvaruje se nova suradnja s raznim dionicima. Prijelomna je ovo godina za uspostavu održivosti programa pružanja socijalnih usluga u Dnevnom centru Prijatelji. Očekivani javni poziv za ugovaranje financiranja socijalnih usluga od nadležnog ministarstva je konačno raspisan u svibnju, a u listopadu nam je uručen ugovor o financiranju socijalne usluge poludnevnog boravka za 15 korisnika, što će osigurati održivost pružanja socijalnih usluga koje pružamo od osnutka.

C.1. SURADNJA S RAZNIM JAVNIM TIJELIMA (MINISTARSTVA, JLPS, USTANOVE I TIJELA KOJIMA JE OSNIVAČ DRŽAVA):

1. Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike:

1.1. Do kraja svibnja 2023. traje sufinanciranje trogodišnjeg programa na kojem su nam partneri: Suradnja s partnerima na programima – DIP-ov klub mladih – Dnevni centar Prijatelji (pružanje socijalnih usluga poludnevnog boravka i psihosocijalne podrške) do 31.5.2023. Partneri: Udruga osoba s intelektualnim teškoćama Srce, Rijeka, Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ-a, Centar za socijalnu skrb, Rijeka, Mediteranski kiparski simpozij, Labin

1.2. U svibnju 2023. godine smo prijavili novi ciklus trogodišnjeg programa "Dnevni centar Prijatelji", na kojem planiramo unaprijediti suradnju s novim i "starim" partnerima:

a) novi partneri: Centar za odgoj i obrazovanje, Centar za rehabilitaciju, Veslački klub Jadran, Primorsko-goranska županija i Grad Rijeka. S njima smo i do sada surađivali, ali želimo unaprijediti ovu suradnju kroz formalno partnerstvo.

b) nastavak "starog partnerstva": Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ-a, Zavod za socijalni rad.

Od 1.6.2023. godine Ministarstvo sufinancira Dnevni centar Prijatelji i to socijalnu uslugu psihosocijalne podrške, a poludnevni boravak se financira iz ugovora za pružanje socijalnih usluga.

1.3. U listopadu 2023. godine nam je uručen ugovor za financiranje pružanja socijalne usluge poludnevnog boravka za 15. korisnika.

2. Ministarstvo turizma

Od listopada 2023. godine provodi se projekt Turizma za mene, uključivanje osoba s invaliditetom u turizam, koji traje do 30.6.2024. godine. Partneri na projektu su Udruga privatnih iznajmljivača Grada Opatije, a pridruženi partneri Turistička zajednica Grada Rijeke te Hotel Hilton Costabella, dok su suradnici Udruga turističkih vodiča Kvarner i Udruga privatnih iznajmljivača Grada Rijeke.

3. Primorsko-goranska županija, Odjel za socijalnu politiku i mlade

– sufinanciranje programa socijalnih usluga, "Dnevni centar Prijatelji", partneri na programu Dnevni centar Prijatelji

3.1. Primorsko-goranska županija, Odjel za kulturu tehničku kulturu i sport

– sufinanciranje programa tehničke kulture za povećanje digitalne pismenosti i sigurnosti za OSI
– sufinanciranje Kvarnerske kolonije autorskog stripa i ilustracije vol. 3

4. Grad Rijeka

– sufinanciranje programa socijalnih usluga Dnevni centar Prijatelji, sufinanciranje kampanje Distancirano socijalni – pravo na rad (Male potpore), nefinancijska podrška za korištenje Bazena Kantrida za plivanje;

5. Općina Viškovo

– suglasnost za korištenje zemljišta za potrebe provedbe radno-okupacijskih aktivnosti

6. Grad Kastav

– mapiranje potreba osoba s invaliditetom na području Grada Kastva, Općine Matulji i Općine Viškovo i Klana.

7. Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom, Područni ured Rijeka

8. Turistička zajednica Grada Rijeke

– pridruženi partner na projektu Turizam za mene!

C.2. USTANOVE IZ PODRUČJA SOCIJALNE SKRBI, OBRAZOVANJA I SLIČNO KOJIMA JE OSNIVAČ DRŽAVA ILI JLPS:

1. Zavod za socijalni rad

– partneri na programu socijalnih usluga Dnevni centar Prijatelji, suradnja pri izadavanju uputnica;

2. Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije

– partneri na programu socijalnih usluga Dnevni centar Prijatelji

3. KBC, Odjel za socijalni rad, KBC, Pedijatrijska klinika i dr.

4. Centar za rehabilitaciju

– partneri na programu socijalnih usluga Dnevni centar Prijatelji

5. Centar za profesionalnu rehabilitaciju

– suradnici na programu socijalnih usluga Dnevni centar Prijatelji, suradnici za stručnu praksu korisnika Centra.

6. Centar za pružanje podrške u zajednici Izvor, Selce, uključivanje u mrežu pružatelja usluga, rad sa njihovim korisnicima (uključivanje u naše programe);
<https://dip.hr/wp-admin/post.php?post=5630&action=edit>

7. Centar za odgoj i obrazovanje, predstavljanje programa, suradnja radi olakšavanja prelaska učenika iz obrazovnog sustava u svijet odraslih, rada i sl.

8. Filozofski fakultet Rijeka, Sveučilište u Rijeci: stručna baza za studentsku praksu

9. Veleučilište u Rijeci: suradnja na programima društveno korisnog učenja (izrada studentskog završnog rada na temu izrada aplikacije za potrebe administrativnog vođenja raznih aktivnosti i zadataka, izrada zadataka za studente za razne studije).

Naša suradnja na provedbi stručne prakse je proširena i na druge europske države, pa tako imamo potpisane sporazume o suradnji na provedbi stručne prakse:

10. Italija – Univesita degli studi di Padova – <https://uel.unipd.it/master-e-corsi/#>

11. Nizozemska – Dutch school Horizon College – The accreditation applies to the vocational programmes: <https://www.horizoncollege.nl>

12. Amigdala centar – škola propedeutike psihoterapije – sporazum o provedbi stručne prakse za polaznike – <https://amigdalacentar.hr/seminars/propedeutika-psihoterapije/>

13. Pučko otvoreno učilište Poreč, nositelj projekta EDUKOSI.TURIZAM – EDUKACIJE OSOBA S INVALIDITETOM ZA POSLOVE U TURIZMU koji se financira iz Europskog socijalnog fonda u financijskom razdoblju 2014. – 2020. u okviru poziva UP.02.2.2.17 Poboljšanje pristupa ranjivih skupina tržištu rada u sektoru turizma i ugostiteljstva II. Nositelj projekta je Pučko otvoreno učilište Poreč, a partneri Ustanova Za Obrazovanje Odraslih Dante, Rijeka, Društvo Invalida Poreč i Mini karavan servis d.o.o., Poreč.

15. Ustanova za obrazovanje odraslih, Dante, partnerstvo na projektu R(AE)L INCLUSON, na ERASMUS+ program, KA220, rok 23.3.2022., <https://dante-ri.hr>

16. Art kino, besplatne kino predstave za korisnike,

17. Partneri iz EU na provedbi projekta R(AE)L INCLUSON, na ERASMUS+ program, KA220, čiji smo koordinatori (nositelji): (uz Dante iz HR)

17.1. Association Euni Partners, Blagoevgrad, Bugarska <https://eunipartners.com>

17.2. DOMSPAIN SLU, Reus, Španjolska, <https://domspain.es/en/home>

17.3. ZEWELEPE CONSULTANTS LIMITED, Limassol, Cipar – <https://zewelege.eu>

17.4. edEUcation SAS, Les Contamines Montjoie, Francuska, <http://www.edeucation.co>

C.3. SURADNJA S UDRUGAMA I OSTALIM ORGANIZACIJAMA CIVILNOG DRUŠTVA:

1. Udruga invalida, Poreč, partner na projektu EDUKOSI.TURIZAM – EDUKACIJE OSOBA S INVALIDITETOM ZA POSLOVE U TURIZMU, ESF; <https://drustvo-invalida-porec.hr>

2. Centar za inkluzivne radne aktivnosti, Zagreb – suradnici na projektu Aktivni za inkluziju, sudjelovanje korisnika i programskog tima na sastancima, mreži udruga, edukaciji...<https://www.cira.hr/hr/>

3. Centar za inkluziju i podršku u zajednici, Pula – suradnici na projektu financiranom iz Europskog socijalnog fonda Zajednički kroz život, podrška za održavanje grupa samozastupnika, grupa podrške za roditelja, predstavljanje u javnosti, organizacija okruglog stola, <https://centar-podrske.hr>
4. Udruga za resocijalizaciju ovisnika Vida – suradnici na projektima unaprjeđenja socijalnih usluga za osobe s teškoćama u psihosocijalnom funkcioniranju <https://www.droga-online.com.hr>
5. Obrtnička komora Primorsko – goranske županije – podrška na zapošljavanju i senzibilizaciji poslodavaca za rad i zapošljavanje OSI (kampanja Distancirano socijalni – izložba Želim raditi!)
6. Gospodarska komora Primorsko – goranske županije – isto mediji
7. Hrvatski foto savez
8. Zajednica tehničke kulture Primorsko-goranske županije
9. Zajednica tehničke kulture grada Rijeke
10. Udruga privatnih iznajmljivača Grada Opatije – partneri na projektu Turizam za mene!
11. Udruga privatnih iznajmljivača Grada Rijeke – suradnici na projektu Turiozam za mene!
12. Udruga turističkih vodiča Kvarner -suradnici na projektu Turiozam za mene!

C.4. SURADNJA S PRIVATNIM SEKTOROM:

1. Mali karavan, d.o.o. – partner na projektu iz ESF, EDUKOSI.TURIZAM – EDUKACIJE OSOBA S INVALIDITETOM ZA POSLOVE U TURIZMU
  2. JTH Costabella Hotel Hilton: – radne aktivnosti – dozvoljena gospodarska djelatnost – izrada kuglica od filcane vune, partneri na projektu Turizam za mene!, od 10.2023.
  3. Jadran Galenski laboratorij: radne aktivnosti – donacija i poslovna suradnja
  4. B.M. Plast d.o.o. i Ploycarbon: radne aktivnosti – dozvoljena gospodarska djelatnost, sklapanje čepova
  5. DIP lab d.o.o.: radne aktivnosti
  6. Vuples d.o.o. – suradnici za radne aktivnosti
  7. Rudan d.o.o. suradnici za radne aktivnosti
  8. CROZ d.o.o. – izrada aplikacije za evidenciju volontera, aktivnosti Altruist; donatorski kalendar <https://croz.net/calendar-2023/november/>
  - E. Donacije privatnog sektora (tvrtke), građani
- Donacije od građana: volonterka Danijela Čuk, prihod od prodaje zbirke poezije Pozitivom do života

C.5. VOLONTERI

U ovaj program je uključeno 85 volontera koji su ostvarili 8870 sati. Većina su studenti/ce upisani na studije Sveučilišta u Rijeci. Većina je upisala kolegije Studenti u zajednici 1 i 2. ali i nakon završenih obaveza ostaju i dalje volontirati.

DIP je za 2023. godinu dobio nagradu koju dodjeljuje Udruga za razvoj civilnog društva SMART, Grad Rijeka i Primorsko-goranska županija za najboljeg organizatora volontiranja u Primorsko-goranskoj županiji, a naša volonterka pohvalu za volonterski rad. Poveznica: <https://dip.hr/dodjela-nagrada-i-pohvala-za-mesunarodni-dan-volontera-dip-dobio-nagradu-za-najorganizatora-volontera-u-pirmorsko-gornaksoj-zupaniji/>.

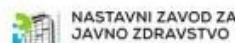
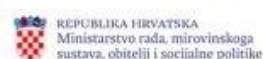
C.6. PROGRAMSKI TIM I STRUČNI SURADNICI:

- koordinatorica programa / voditeljica Dnevnog centra Prijatelji Marta Berčić, prof. – od 1.9.2022. sve aktivnosti iz ovih programa provode u zasebnoj organizacijskoj jedinici - "Dnevnom centru Prijatelji", a Marta Berčić je imenovana voditeljicom socijalnih usluga
- stručni radnik – psiholog, psihoterapeut u edukaciji, Karmen Vučetić
- stručni radnik – psiholog, psihoterapeut u superviziji, Bernard Šešo
- stručna suradnica, bacc. psihologije, aps., od 1.10.2023. godine, Veronica Vrhovnik
- rehabilitator/voditeljica radno okupacijskih aktivnosti poludnevni boravak, njegovateljica Silvia Marković.

Ostali stručni suradnici:

- Suradnja s nizom stručnjaka iz područja socijalnog rada, psihoterapije, medicine, glazbene terapije, kineziterapije
- suradnja sa Sveučilištem u Rijeci (Filozofski fakultet: Odsjek za pedagogiju: izv. prof. dr.sc. Jasminka Zloković, izv.prof.dr.sc. Bojana Čulum, doc.dr.sc. Siniša Kušić i dr., Odsjek za psihologiju: Gorana Birovljević, univ. spec. psihološkog savjetovanja, doc. dr. sc. Miljana Kukić).

Dnevni centar Prijatelji i kampanju Distanciramo socijalni podupiru:

Razvojni smjer 3: jačanje održivosti (kapacitiranost za djelovanje, razvoj društvenog poduzetništva) Strateški cilj 3. osigurati razvoj djelovanja

Specifični cilj 3: jačanje kapaciteta udruge za provedbu programa, organizacijsku kapacitiranost i održivost programa

PLAN PRIKUPLJANJA SREDSTVA IZ VIŠE IZVORA:

1. "GLAVARINA" – socijalno pravo – nadležno ministarstvo
2. JAVNI IZVORI – proračun (državni, regionalni, lokalni)
3. PRIVATNA I VLASTITA SREDSTVA
4. DRUŠTVENO PODUZETNIČKI PROJEKTI

1. "Glavarina" za socijalne usluge

Sklopljen je ugovor s Ministarstvom rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike za financiranje socijalne usluge poludnevnog boravka od rujna 2023. godine, a prvi račun je ispostavljen za 11.2023. godine, prema dospjelim uputnicama. Ugovor važi do 2025. godine, kada se obnavlja. Ugovorena je cijena od 422,30 eura po korisniku.

2. Javni izvori ili donacije iz proračuna

Prijave na natječaje radi prikupljanja sredstava, praćenje i izvještavanje o provedenim programima te administrativno praćenje iziskuje povećani broj sati i angažman više djelatnika. Kako bi se osigurala dovoljno sredstava za kontinuiranu provedbu navedenih programa, potrebno je prijavljivati se na natječaje i javne pozive za financiranje iz više izvora, što je voditeljica tijekom ove godine i učinila. Isto tako, kako bi povećali stručnost i kontinuirano usavršavanje svih djelatnika potrebno je prikupljati sredstva i za te vrste aktivnosti. Najveći problem i najveći trošak u provedbi programa jesu troškovi najma zakupa prostora, režija, knjigovodstva i ostalih administrativnih i materijalnih troškova, pa se dio tih troškova namiruje iz ove podrške. Tijekom 2023. godine uspostavljena je suradnja s više od 40 novih suradnika, prijavljeno 20 projekata na razne natječaje, od kojih su 2 iz EU fondova. Tijekom godine odobreno je dva (jedan je prijavljen u 2023).

Odobrena su sredstva iz sljedećih natječaja, javnih poziva javnih tijela:

1. Natječaj Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne potlike za širenje mreže socijalnih usluga za 2023. do 2026. godinu, osigurano je 25.000 eura godišnje za socijalnu uslugu.
2. Ministarstvo turizma i sporta, projekt za razvoj pristupačnog turizma, Turizam za mene, 22.347,60 eura.
1. Natječaj za financiranje programa i projekata iz područja socijalne skrbi i skrbi o mladima Primorsko-goranske županije: socijalni program – DNEVNI CENTAR PRIJATELJI - za dvije godine; 6.700 EURA za 2023. godinu
2. Javni natječaj za financiranje javnih potreba u tehničkoj kulturi DIP i TI za IT, informatička plemenitost i sigurnost za osobe s invaliditetom, 3.600 eura
3. Javni natječaj za odabir projekata/programa u zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi u 2023. godini Grada Rijeke Dnevni centar Prijatelji 3.500 EURA;.
4. Otvoreni natječaj za male potpore u 2023. godini Grada Rijeke – 'Želim raditi!', 300 eura
5. Javni natječaj za odabir programa za zadovoljenje javnih potreba u području kulture Primorsko goranske – „Kvarnerska kolonija autorskog stripa i ilustracije“ vol. 2.,. PGŽ – 15.000,00 kn
6. Javni natječaj za financiranje ostalih djelatnosti Grad Kastav, 700 eura za Mapiranje potreba osoba s invaliditetom na području Grada Kastva.

Realizacija prijavljenih i odobrenih projekta za 2023. iz EU fondova:

1. **ESF - EDUKOSI.TURIZAM**, osposobljavanje osoba s invaliditetom za rad u turizmu, partner POU Poreč osposobljavanje za zapošljavanje OSI u turizmu i ugostiteljstvu, uplaćeno 3 rate, za isplatu još do 4.000 u 2024. godini. Završen u 11.2023.
2. **ERASMUS+ KA220 ADU cooperation partnerships in adult education, call 2022, round 1.KA2 PARTNERSTVA ZA SURADNJU, R(AE)L INCLUSION - TRAINING ADULT EDUCATORS FOR WORKING WITH ADULTS WITH LEARNING AND BEHAVIOURAL DIFFICULTIES AND DISABILITIES**, 250.000 eura, uplata 2. rate 100.000 EURA, DIP je koordinatori, više na
3. **ERASMUS+ KA220 GOOD JOB**; osposobljavanje odgojno obrazovnih djelatnika za premošćivanje jaza između škole, zaposlenja i odrasle dobi za mlade s teškoćama u učenju Good Job! je projekt koji je financiran iz ERASMUS+ program, KA220 n° : 2023-1-FR01-KA220-VET-000156509, a provode ga: Coordinator: edEUcation SAS, Les Contamines Montjoie, France – <http://www.ededucation.com>, Partneri: Društvo za istraživanje i potporu (DIP), Rijeka, Croatia – <http://dip.hr>, SLU Jabok – Vyssi odborná škola sociálne pedagogická a teologická, Praha 2 Hlavní město Praha, Czech Republic – www.jabok.cz DOM, Associazione Ergon a favore dei Sordi.Piemonte, Pianezza (TO) <http://ergon4deaf.org>, DOMSPAIN SLU, Cataluña, SPAIN, REUS – www.domspain.eu Projekt traje od 1.9.2023. do 31.8.2025. godine (s odgodom/produžetkom od 2 mjeseca), a prijavljen je u Francuskoj, Agence Erasmus+ France / Education et Formation, u vrijednosti od 250.000 eura. Zbog kasnijeg odobravanja u francuskoj agenciji projekt je započeo u siječnju 2024.

Realizacija donacija trgovačkih društva:

1. Javni natječaj za financiranje udruga ACI d.d. za Želim raditi! - iz Dnevnog centra Prijatelji 1.500 eura.
2. VECLA - Bubnjarski krug - za 200 eura za bubnjeve.

Ostalo: platforma A1 Čini pravu stvar za Daj mi da bubnjam, prikupljeno od građana 420 eura i ostale donacije građana.

Programi koji su se zbog nedostatka kapaciteta / preopterećenosti postojećih ljudskih resursa odgodili za provedbu

U 2023. godini zbog odobravanja financiranja i provedbe ERASMUS+ projekata: (R(AE)L INCLUSION na kojem je DIP koordinator te GOOD JOB na kojem je partner nisu se pokretali programi za djecu planirani u Operativnom planu za 2023. godinu.

Specifični cilj 4: unaprjeđenje života djece i mladih s posebnim potrebama te oblikovanje preventivnog programa sprječavanja socijalne isključenosti ciljne skupine

III područje prevencije socijalne uključenosti i razvoj savjetodavnog rada za djecu i mlade u obrazovnom sustavu

Programska aktivnost 4: „Laboratorij životnih vještina Prijatelji – modul 2“ – za djecu i mlade s posebnim potrebama (teškoćama u razvoju i psihosocijalnom funkcioniranju te nadarenoj djeci i mladima) u obrazovnom sustavu

Preventivni program koji obuhvaća niz aktivnosti kojima se sprječava društvena isključenost djece i mladih u obrazovnom sustavu, sufinancira Primorsko-goranska županija i ostali donatori kroz cijeli niz godina. U nastavku su navedene planirane aktivnosti koje će biti održane u narednoj godini, ovisno o mogućnostima.

- 1) **Igraj priču! – radionice integrativne dječje psiho-drame**, stručna voditeljica Tanja Sudiskas, mag. soc. ped.
- 2) **Idemo plivati! – rekreativno terapijska aktivnost** održava se za djecu i mlade, u dva termina na Bazenima Kantrida, utorak i četvrtak, od 13,00 do 14,00 i od 14,00 do 15,00), 1 grupa djece s teškoćama, 1 grupa mladih s teškoćama, broj sudionika je od 4 (djece s teškoćama do 8 mladih s teškoćama), u dobi od 13 do 25 godina, od 1.2017. godine Ana Matković, mag. prim. obrazovanja – od 2020. godine zadužen je volonter Vinko Šešelja koji je održavao ovu aktivnost s mladima s teškoćama u razvoju iz sustava obrazovanja i izvan sustava obrazovanja. Aktivnost je održana 35 puta (zbog mjera sprječavanja pandemije), a na aktivnostima je sudjelovalo 1 dijete odnosno mlada osoba koja se školuje i 10 do 13 mladih s teškoćama izvan sustava obrazovanja.
- 3) **Stvori novi kadar!** – radionica stripa i ilustracija za djecu od 7 do 12 godina, voditelj Damir Steinfl, 1 do 2 grupe, kontinuirano se održava i za vrijeme zimskih, proljetnih i ljetnih praznika, broj sudionika od 5 do 15 djece u dobi od 8 do 14 godina, održane aktivnosti svake srijede od 17 do 19 sati. Stručni voditelj je Damir Steinfl, član UPLUHR, radionice za djecu u 2021. godini se nisu održavale zbog uvođenja mjera zaštite od pandemije. Kako bi se ipak održao kontinuitet interesa publike za stripom, u 2020., 2021. i 2022. godini je organizirana Kvarnerska kolonija autorskog stripa i ilustracije (vidjeti Programsku aktivnost 4.1).
- 4) **Temeljni mentorski program za djecu i mlade:** u 2023. godini nije bilo moguće organizirati.
- 5) **Ostalo:** sudjelovanje u aktivnostima drugih organizacija:

Za ovaj program nisu osigurana sredstva, već se provodi volonterski.

- 6) **Stručno osposobljavanje odgojno obrazovnih djelatnika radi sprječavanja stigmatizacije djece s manje mogućnosti u odnosu na svoje vršnjake (kronične bolesti, teškoće u učenju i ponašanju, teškoće u razvoju, loši socijalni uvjeti u obitelji dr.).**
- a) **EPI u vrtiću i školi** – zdravstveno opismenjavanje odgojno obrazovnih djelatnika radi sprječavanja stigmatizacije djece i mladih oboljelih od epilepsije, 2 ciklusa po 4 sata. Stručni voditelji: prof.dr.sc. Igor Prpić, dr. med., mr.sc. Inge Vlašić Cicvarić, klinička psihologinja, Jelena Begić, bacc. med. teh., koordinatrica Marta Berčić, prof., obrada podatka Karmen Vučetić, mag.psych, suradnik Bernard Šešo, mag. psych. – nije održano zbog epidemije i nedostatka sredstava. Planirano za sljedeću godinu u skladu s mogućnostima.
- b) **“Dijabetes u školi”** - zdravstveno opismenjavanje odgojno obrazovnih djelatnika radi sprječavanja stigmatizacije djece i mladih oboljelih od epilepsije, Stručni voditelj, doc.dr.sc. Srećko Severinski, dr. med., koordinatrica programa Marta Berčić, prof. - nije održano iz istih razloga kao i gore.

Društveno poduzetnički projekti

DIP je u veljači 2023. godine osnovao tvrtku kroz koju će osvarivati društveno poduzetničke projekte u suradnji s poslovnim partnerima. Više: <https://dip.hr/dip-lab-d-o-o/>.

Model suradnje između DIP-a i DIPlaba reguliran je sporazumom o suradnji kako bi se u sigurnom okruženju moglo osposobljavati i rehabilitirati korisnike Dnevnog centra Prijatelji za rad na konkretnim radnim mjestima na kojima će prema procjeni stručnog tima DIP-a, raditi osobe s invaliditetom. Tako DIPlab pokreće djelatnosti prema mogućnostima već rehabilitiranih korisnika socijalnih usluga i do kraja 2023. godina ima tri zaposlena radnika, osobe s invaliditetom za poslove čišćenja poslovnih prostora, sortiranja proizvoda, sklapanja i pakiranja elektroničkih dejlava. U dijelu provedbe tih poslova sudjeluju i drugi korisnici koji se pripremaju za rad, pa se provide “radne aktivnosti” u sigurnom okruženju u prostorima DIP-a, uz nadzor radnih instruktora ili radnih asistenta. Dio korisnika odlazi s radnim instruktorom na terenski rad u prostore poslovnih partnera. Za svoj rad korisnici su nagrađeni izletima, oslobađanjem dijela članarine te drugim načinima, a prema odluci njihovih roditelja / skrbnika i njih samih dio nakande za rande aktivnosti je namijenjen za sredstva za tekuće troškove režija ili nabave elata. U random aktivnostima u prostoru DIPa u Centru sudjeluju svi korisnici, a na terenu samo dio (5 korisnika) koji se pripremaju za rad.

Korisnici su u radnim aktivnostima sudjelovali u izradi ukrasnih borova za Hotel Hilton, šivanju magenta na unofrome istog Hotela, sortirali biorazgradiv plastični pribor za jelo, za BM Plast, i drugo.

U suradnji s Centrom za profesionalnu rehabilitaciju pokrećemo mjeru 6. radne rehabilitacije za 1 korisnika, a u planu je u 2024. godini za još najmanje 5 korisnika, članova DIP-a. Početkom godine će prvi korisnik koji je odradio stručnu praksu iz programa rehabilitacije koje provide Centar za rehabilitaciju biti zaposlen u DIP labu.

II. STRATEŠKI CILJ 2

Razvojni smjer 2: Ostvarivanje prava osoba s invaliditetom i ostalih skupina u riziku od društvene isključenosti.

Strateški cilj 2. Sprječiti diskriminaciju, nasilje i kršenje prava osoba kojima je potrebna podrška i skrb

ZAGOVARAČKE I KOMUNIKACIJSKE KAMPANJE I UTJECAJ NA SEKTOR KROZ PREVENCIJU I INTERVENCIJU

1. **Oblikovanje protokola u slučaju nasilja i osnaživanje ranjivih skupina za sprječavanje nasilja (samozagovaranje i sl.)** - u izradi
2. **Suradnja i osnaživanje s ključnim dionicima koji se bave sprječavanjem i zaštitom od nasilja** - predstavnice DIP-a (Marta Berčić i Karmen Vučetić, zamjena) su izabrane u Povjerenstvo za ravnopravnost spolova Primorsko-goranske županije, sa ciljem da se djelovanje Povjerenstva usmjeri i prema nasilju nad ženama osobama s invaliditetom i majkama djece s teškoćama u razvoju i djece / osoba s invaliditetom. VIŠE: <https://dip.hr/povjerenstvo-za-ravnopravnost-spolova-primorsko-goranske-zupanije-donijelo-plan-rada-konacno-cemo-progovoriti-javno-o-nasilju-nad-djecom-s-teskocama-u-razvoju-i-zena-ma-osobama-s-invaliditetom-i-nasi/>

3. **Kontinuirana provedba komunikacijske zagovaračke kampanje za zaštitu socijalnih prava i prava na rad**

Kroz 2023. godinu se planiralo i provodila komunikacijska kampanja za zagovaranje prava na rad i zaposlenost osoba s invaliditetom, Želim raditi! koja je nastavak kampanje Distancirano socijalni. Pripremali su se materijali za publikaciju Želim raditi koja je izdana početkom 2024. godine, a pripremali su se i materijali za okrugli stol koji je zbog bolesti i opterećenosti novim projektima održan krajem siječnja 2024. godine. Do kraja 2023. godine smo snimili video snimke kojim promoviramo rad osoba s invaliditetom kao jedno od temeljenih prava. Snimke smo distribuirali medijima, udrugama, Uredu pravobraniteljice za osobe s invaliditetom a najviše poslodavcima.

Video o DIPu, socijalnim uslugama i radnom rehabilitacijskom programu:
<https://youtu.be/T-gyTJy24LI?feature=shared>

Video o DIP labu d.o.o. društveno poduzetničkoj tvrtki koju je osnovao DIP, koja promovira model rada osoba s invaliditetom uz podršku te zapošljava osobe s invaliditetom: https://youtu.be/wa2jdcK_pcc?feature=shared

4. **Djelovanje kroz mrežu pružatelja socijalnih usluga i poslodavaca**

U 2023. godini DIP je aktivan dionik u suradničkim projektima s drugim udrugama koje okupljaju osobe s invaliditetom. Surađivali smo s drugim udrugama pružateljima socijalnih usluga iz mreže pružatelja socijalnih usluga i nadležnim ministarstvom.

DIP surađuje s Obrtničkom komorom Primorsko-goranske županije i Gospodarskom komorom Primorsko-goranske županije. Posebno je važna poslovna suradnja s društveno poduzetničkom tvrtkom koju je osnovao DIP, DIP lab d.o.o. i poslovnim partnerima koji rade i osiguravaju poslove za radnike, zaposlene osobe s invaliditetom.

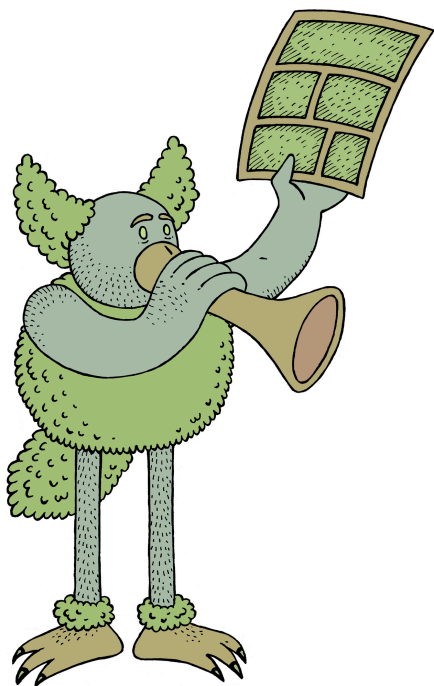
Kroz odličnu suradnju s Centrom za profesionalnu rehabilitaciju osiguran je brži i veći protok informacija i zapošljavanju osoba s invaliditetom, a tijekom 2023. godine jedna osoba s invaliditetom,

korisnik Virtualne radionice centra je imala stručnu praksu u DIP-u, u suradnji s DIP labom. Surandja se nastavlja i u 2024 godini.

Razvojni smjer 4.: Unaprjeđenje dostupnosti kulture i poticanje na stvaralaštvo te unaprjeđenje drugih područja djelovanja

Strateški cilj 4. Stvoriti društvo jednakih mogućnosti kroz kulturu i umjetnost

1. KVARNERSKA KOLONIJA AUTORSKOG STRIPA I ILUSTRACIJE

Odjel za kulturu i tehničku kulturu nastavio je djelovati na području razvoja kreativnih industrija i poticanja na stvaralaštvo, posebno autorskog stripa. Opis rezultata za tehničku kulturu prikazan je u poglavlju o provedbu socijalnih usluga.

Održana je Kvarnerska kolonija autorskog stripa i ilustracije i tiskan prvi dvoboj alamanaha stripa Iracionalist. **Održana su intenzivna dva tjedna stripa u Primorsko-goranskoj županiji / program:**

1. **Izložba radova nastalih na prvoj i drugoj Koloniji**, s popratnim sadržajima, od četvrtka, 9.11.2023. godine, u 12:00 na Akademiji primijenjenih umjetnosti, <https://apuri.hr>. Izložba je otvorena dva tjedna a može se pogledati u radno vrijeme Akademije. Otvaranje izložbe i promociju vode Damir Stojnić i Damir Steinfl, Marta Berčić (u ime DIP-a). Radovi s prve i druge Kolonije bit će izloženi na skupnoj izložbi na Akademiji primijenjenih umjetnosti u Rijeci. Otvaranje izložbe je bilo obogaćeno promocijom i predstavljanjem autora i radova:
  - 1.1. **Prvi dvobroj Primorsko-goranskog strip alamanaha "Iracionalist"**, tiskano izdanje u kojem su sabrani radovi nastali tijekom prve i druge Kvarnerske kolonije autorskog stripa i ilustracije.
  - 1.2 **Zbirka radova Korine Hunjak**, „'18-22' Brodski dnevnik Korine Hunjak", sudionice Kolonije i članice uredništva strip časopisa Prefiks.
  - 1.3 **Predstavljanje knjige „Osamotne okolonosti“** Envera Krivca
  - 1.4. Najava **24 satnog crtanja** koje će se i ove godine po treći puta, održati u DIP-u, od subote, 11. do nedjelje, 12. Studenog 2023. godine. Više: <https://www.24satnocrtanjestripa.com>. Organizator

24-satnog crtanja je udruga Hrvatski autorski strip, a DIP je suradnik/domaćin za Rijeku.
<https://www.24satnocrtanjestripa.com/strip/2022-rijeka/>. U subotu ćemo pozvati medije da poprate uživo 24-satno crtanje stripa. Koordinatorice za Rijeku su Korina Hunjak i Ana Marija Lončar.

1.5. Najava susreta i rada autora i autorica na trećoj Kvarnerskoj koloniji autorskog stripa i ilustracije, od 16. do 19.11.2023. godine u DIP-u, Wenzelova 2, Rijeka.

Naš "Iracionalist" i drugi časopisi su se mogli kupiti i na otvaranju izložbe na Akademiji, 9.11.2023., u DIP-u, ali i za vrijeme 24.-satnog crtanja i za vrijeme održavanja Kolonije. Od prodanih brojeva prikupljaju se sredstva za tisak novog broja Iracionalista u 2024. godini.

Kolonija vol.3. – zajednički rad autora u DIP-u

Na sudjelovanje u radu Kolonije pozvano je više autora i autorica, a sudjelovalo je 7 autora/ica koji su doći u Rijeku iz cijele Hrvatske, među kojima su većinom renomirani umjetnici stripa poput Dušana Gačića, Matije Pisačića, Irene Jukić Pranjić i drugih. Osim njih sudjelovali su i "lokalni" ali renomirani autori, kao što je Damir Steinfl (umjetnički voditelj), Damir Stojnić, Damir Bralić, Enver Krivac i drugi te studenti riječke Akademije primijenjenih umjetnosti.

Ukupno, na Koloniji je sudjelovali 16 autora i autorica iz cijele Hrvatske, različitih generacija, škola i stila. O dosadašnjem radu, pogledajte na

<https://dip.hr/programi/prva-kvarnerska-kolonija-autorskog-stripa-i-ilustracija/>,

<https://dip.hr/programi/druga-kvarnerska-kolonija-autorskog-stripa-i-ilustracije/>,

<https://dip.hr/programi/trecja-kvarnerska-kolonija-autorskog-stripa-i-ilustracija/> ili

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100064617346952>

Tijekom 2023. godine prijavljeno je dva projekta za natječaj Ministarstva kulture i medija za osiguravanje dostupnosti kulture osobama s invaliditetom, no na žalost nisu odobrena sredstva.

Razvojni smjer 5.: stvaranje preduvjeta za inkluzivno društvo i aktivno građanstvo

Strateški cilj 5. stvoriti društvo jednakih mogućnosti

Planirano je uključiti se u aktivnosti:

1. IZRADA PROGAMA ZA MLADE, AKCIJSKIH PLANOVA i sl
2. PROVEDBA PRIMIJENJENA ISTRAŽIVANJA
3. EVALUACIJE I SL.

Tijekom 2023. godine nije bilo potrebe niti ponuda za saradnju za ovim aktivnostima, a zbog smanjenog kapaciteta zbog novih projekata nismo u ovoj godini samostalno provodili ove aktivnosti.

Kroz aktivnosti Odjela za cjeloživotno učenje - obrazovanje i osposobljavanje doprinose smo stvaranju preduvjeta za inkluzivne zajednice. Kroz strategiju jačanja kompetencija svih dionika i mobilizaciju istih za promjene, a u svrhu unaprjeđenja kvalitete života i prava osoba s invaliditetom, pokrenuli smo i utjecali na razne sektore, uključivši na svim razinama i donositelje odluka, aktere i druge same osobe s invaliditetom. Upravo zbog istih projekata provedene su aktivnosti koje doprinose ovim ciljevima: priprema programa osposobljavanja odgojno obrazovnih radnika za rad u obrazovanju odraslih osoba s invaliditetom. Osnaživanje svih dionika doprinosi ovom strateškom cilju.

Međunarodni projekti ujedno su i verifikacija naših modela uključivanja osoba s invaliditetom i rada.

Radi se o "velikim" projektima iz ERASMUS+ programa ili onih na nacionalnoj razini.

ERASMUS+ KA220

R(AE)L INCLUSION

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

DIP – Društvo za istraživanje i potporu je koordinator projekta "R(AE)L INCLUSION – osposobljavanje edukatora za obrazovanje odraslih za rad s odraslim osobama s teškoćama u učenju i ponašanju i ostalim kombiniranim teškoćama. Projekt je, u najvećem iznosu od 250.000 eura, odobren u okviru programa ERASMUS+, KA220– Agreement Number: 2022-1-HR01-KA220-ADU-000085871: koordinacijska partnerstva za obrazovanje odraslih. Trajanje projekta: od 1.10.2022. do 30.9.2024. Partneri na projektu su: Association Euni Partners, Blagoevgrad, Bugarska <https://eunipartners.com>, DOMSPAIN SLU, Reus, Španjolska, <https://domspain.es/en/home>, Ustanova za obrazovanje odraslih Dante, Rijeka, Hrvatska <https://dante-ri.hr>, ZEWELEPE CONSULTANTS LIMITED, Limassol, Cipar – <https://zewelege.eu>, edEUcation SAS, Les Contamines Montjoie, Francuska, <http://www.ededucation.com>.

Glavni ciljevi projekta s izjednačiti mogućnosti učenja i obrazovanja odraslih s teškoćama u učenju i ponašanju; pružiti podršku i osposobljavanje edukatorima odraslih osoba s teškoćama u učenju i ponašanju – odgovor na potrebe odraslih s teškoćama; povećati sposobnost edukatora odraslih, koji

osposobljavaju odrasle osobe s teškoćama, u cilju prilagodbe nastavnog procesa njihovim potrebama, poticati stvaranje inkluzivnog okruženja unutar sustava obrazovanja odraslih.

Glavne ciljne skupine u projektu su:

- odrasle osobe između 25 i 65 godina is teškoćama, koje imaju jednu ili više od sljedećih teškoća: ADHD, iz spektra autizma, intelektualne teškoće, teškoće u učenju (disleksija, disgrafija), kombinirane poteškoće, odrasle osobe s teškoćama u učenju i teškoćama u ponašanju;
- edukatori / nastavnici koji rade u obrazovnim ustanovama za obrazovanje odraslih – važni akteri u nastavnom procesu, imaju ulogu facilitatora, komunikatori, savjetnici u radu s različitim skupinama učenika, koji trebaju poznavati tehnike i metode kojima se osigurava uključenost svakog učenika, uključujući odrasle osobe s invaliditetom. **U 2023. godini smo oblikovali program osposobljavanja u suradnji s partnerima. Tijekom 2024 će se održati pilotiranje osposobljavanja uživo i na platformi koaj će biti dostupna javnosti.**

<https://dip.hr/erasmus-ka220-rael-inclusion-training-adult-educators-for-working-with-adults-with-learning-and-behavioural-difficulties-and-disabilities/>

Facebook stranica: <https://www.facebook.com/RaelInclusion/>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

1. GOOD JOB

ERASMUS+ GOOD JOB – osposobljavanje odgojno obrazovnih djelatnika za premošćivanje jaza između škole, zaposlenja i odrasle dobi za mlade s teškoćama u učenju.

Good Job! je projekt koji je financiran iz ERASMUS+ program, KA220 n° : 2023-1-FR01-KA220-VET-000156509, a provode ga: Coordinator: edEUcation SAS, Les Contamines Montjoie, France – <http://www.ededucation.com>.

Partneri: Društvo za istraživanje i potporu (DIP), Rijeka, Croatia – <http://dip.hr>; SLU Jabok – Vyssi odborná škola sociálne pedagogická a teologická, Praha 2 Hlavní město Praha, Czech Republic – www.jabok.cz DOM; Associazione Ergon a favore dei Sordi, Piemonte, Pianezza (TO) <http://ergon4deaf.org>; DOMSPAIN SLU, Cataluña, SPAIN, REUS – www.domspain.eu.

Projekt traje od 1.9.2023. do 31.8..2025. godine (s odgodom/produžetkom od 2 mjeseca), a prijavljen je u Francuskoj, Agence Erasmus+ France / Education et Formation, u vrijednosti od 250.000 eura. Cilj projekta Good Job! podržati je mlade s teškoćama u učenju na prijelazu iz škole u odraslu dob i zapošljavanje. Projekt omogućava odgojno obrazovnim djelatnicima da identificiraju potencijal i teškoće kod mladih, kako bi se osnažili kao "mentori tranzicije". "Mentori tranzicije" će podržavati mlade kroz podučavanje i mentorstvo te na koncu dopinijeti i olakšati održive i inkluzivne politike tranzicije između srednje školskih obrazovnih ustanova i društveno odgovornih poslodavaca. Do kraja projekta ćemo izraditi "Alat za procjenu kompetencija i životnih vještina mladih osoba s invaliditetom koje doprinose zapošljivosti". Taj alat će usmjeravati odgojno obrazovne djelatnike da koriste prilagođeni Coaching i Mentorski program kako bi potaknuli zapošljivost učenika. Konačno, kako bi unaprijedili tranzicijske politike u ustanovama za osposobljavanje i uključivanje na radna mjesta, Transition Mentor's Toolkit i Sustainability Pack za organizacije bit će osmišljeni tako da se olakša međuinstitucionalna primjena "Good Job!" pristupa.

U Europskoj uniji se načelo jednakog tretmana smatra temeljnim načelom, a artikulirano u članku 2. Ugovora o EU i članku 21. Povelje EU o temeljnim pravima. Tijekom proteklih desetljeća, EU, UN i Vijeće Europe razvili su i/ili ojačali standarde o nediskriminaciji i jednakosti. Vjerojatnije je da će mladi s teškoćama u razvoju i učenju imati podršku dok su u školi, a dodatni i individualni planovi i podrška su se pokazali učinkovitim. Za učenike u specijalnim školama ovaj individualizirani pristup još je intenzivniji. Takvi učenici imaju elemente zaštite dok su u školi, no oni nisu nužno dostupni u zajednici ili radnoj snazi. To znači da prijelaz iz škole u život odraslih i zaposlenje može biti posebno izazovan. U Izvješću Europske agencije za obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju i inkluzivno obrazovanje je istaknuto da su se izazovi s kojima se suočavaju učenici s teškoćama u učenju na prijelazu iz škole u posao prisutni u cijeloj Europi. Oni uključuju loš pristup kontinuiranom obrazovanju i osposobljavanju, odvojeno strukovno osposobljavanje koje dovodi do neadekvatnih kvalifikacija, više stope nezaposlenosti te niske težnje i očekivanja. To ilustrira zašto je ovo pitanje važno sada, diljem Europe i u pojedinačnim partnerskim zemljama. Projekt okuplja konzorcij od pet partnera iz pet zemalja koji su uključeni u pružanje podrške mladima sa teškoćama u učenju/razvoju u početnom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, obrazovanju odraslih, školskom obrazovanju i radu s mladima. Bavit ćemo se pronalaskom rješenja na izazove poput: kako razviti emocionalnu otpornost za upravljanje promjenama, novim iskustvima i očekivanjima drugih, istražiti će se različiti pristupi u kontekstu zemalja partnera: Francuske, Italije, Španjolske, Hrvatske i Češke. Projekt će se baviti ulogom kurikuluma u pripremi za odraslu dob, radnom praksom i društvenim mogućnostima, te informacijama, savjetima i usmjeravanjem. Ciljane skupine bit će dobni raspon od 14 do 21 godine s posebnim naglaskom na osobe starije od 16 godina. Ovaj smo projekt nazvali "Good Job! / "Dobar posao!" jer svi naši polaznici imaju jednako pravo na uključivanje, podršku u prijelazu u odraslu dob i zapošljavanje te na osiguravanje određenog stupnja samostalnosti kako bi našli dobar posao primjeren mogućnostima.

Ciljne skupine su:

1. Fokus je na mladim s teškoćama u učenju i ponašanju, odnosno osobama s invaliditetom, između 14 i 21 godine koji imaju jednu ili više od sljedećih poteškoća: ADHD, autizam, intelektualne poteškoće, poteškoće u učenju (npr. disleksija, disgrafija), kombinirane poteškoće i drugo. Nakon izlaska iz obrazovnog sustava prijeti im socijalna isključenost, depresija i pasivno sudjelovanje u društvu jer ni obvezno obrazovanje ni obrazovanje odraslih nisu dovoljno kompetentni i prilagođeni njihovim potrebama. Ili su smješteni u posebne ustanove ili borave sa svojim obiteljima, ali je evidentna potreba da se uključe u preventivne programe prije nego što napuste obrazovni sustav. Potrebno je usavršavati njihova znanja i kompetencije, osnaživati ih i stvarati mogućnosti za zapošljavanje, što vodi samostalnom životu i zadovoljenju osnovnih ljudskih potreba.

2. Odgojno obrazovni djelatnici/edukatori koji rade u specijalnim školama/srednjim školama koji predaju u različitim obrazovnim programima (formalnim/neformalnim) za mlade učenike različite dobi. Edukatori su važni akteri u nastavnom procesu jer, osim u poučavanju sadržaja, imaju značajnu ulogu u uspostavljanju interakcije s učenicima te u pružanju individualne podrške svakom učeniku kako bi maksimalno iskoristio svoje potencijale i postigao ishode učenja. U svom svakodnevnom radu s različitim skupinama učenika imaju mnogo različitih uloga. Oni su facilitatori, komunikatori, mentori ili treneri, a ponekad čak i savjetnici za svoje učenike. Važno je učitelje osnažiti odgovarajućim tehnikama i metodama kako bi se osigurala uključenost svakog učenika i olakšao inkluzivni nastavni proces. Ovaj projekt je dosadašnjim iskustvom partnerskih organizacija u radu s mladima s teškoćama u učenju te rezultatima mentorskog programa Prijatelji kojeg provodi DIP od 2014. godine.

Projektne aktivnosti će se početi održavati početkom 2024. godine.

Više: <https://dip.hr/erasmus-good-job/>

b) Europski socijalni fond

EDUKOSI. TURIZAM

edukosi.turizam
www.burzaradaosi.com

Europska unija
Zajedno do fondova EU

Projekt EDUKOSI.TURIZAM-EDUKACIJE ZA OSOBE S INVALIDITETOM U TURIZMU financira se iz Europskog socijalnog fonda u okviru Poziva Pобољшanje pristupa ranjivih skupina tržištu rada u sektoru turizma i ugostiteljstva II kojeg je objavilo Ministarstvo turizma i sporta, a provodi se u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. Odobrena ukupna vrijednost projekta je 1.240.441,74 kn, a financirat se u 100%-tnom iznosu ukupnih prihvatljivih izdataka projekta.

Pučko otvoreno učilište Poreč <https://www.poup.hr/projekti-eu-a/edukositurizam/> je nositelj, a partneri na projektu su: Društvom invalida Poreč <https://društvo-invalida-porec.hr>, DANTE – ustanovom za obrazovanje odraslih Rijeka, <https://dante-ri.hr> Društvom za istraživanje i potporu Rijeka <https://dip.hr/> i Mini karavan servis d.o.o. – Polidor kamp Funtana.

Projekt traje 20 mjeseci. Početak Projekta je 11.03.2022. i traje do 11.10.2023.

Kroz projekt EDUKOSI.TURIZAM su se pružale aktivnosti:

- iz plana socijalnih usluga za 110 osoba s invaliditetom kroz unaprjeđenje i provedbu obrazovnog programa;
- osposobljavanje za poslove internet prodaje u turizmu,
- provedba treninga za socio-emocionalnih vještina usmjeravanja i savjetovanja osoba s invaliditetom na

Za osiguravanje kvalitetne i stručne proveli program usavršavanja radu s osobama s invaliditetom. Razvojem digitalne platforme-tržište rada i obrazovanja za osobe s invaliditetom, te kroz događaje za poslodavce, promicao se pristup tržištu rada u sektoru turizma i ugostiteljstva.

Projekt doprinosi rješavanju problem nezaposlenosti OSI djelom uzrokovane neodgovarajućim obrazovnim programima i nedovoljnim kompetencijama za rad. Suočavaju se s nejednakim mogućnostima u obrazovanju i zapošljavanju kao najvažnijih aspekata stjecanja neovisnosti, financijske i materijalne sigurnosti te samoostvarenja. Sudjelovanje osoba s invaliditetom u svijetu rada bitan je čimbenik njihove socijalne (re)integracije.

Ciljevi projekta su bili:

Razvoj i stjecanje stručnih znanja osoba s invaliditetom potrebnih za rad u sektoru turizma i ugostiteljstva kroz razvoj i provedbu programa osposobljavanja te organiziranu praktičnu nastavu na radnom mjestu kod poslodavca

Izradom programa osposobljavanja za OSI, dizajniranog po potrebama poslodavaca u sektoru turizma i ugostiteljstva te provođenjem istog promovira se i otvara pristup tržištu rada za OSI. Internet prodaja je u porastu te su zanimanje i obrazovni program konkurentni i usklađeni sa suvremenim trendovima. Istraživanjem potreba OSI program će biti prilagođen njihovim potrebama i mogućnostima. Provedbom konkurentnog programa povećava se zapošljivost ciljane skupine, ostvaruje se jačanje ljudskog potencijala u sektoru, i povećava se kvaliteta života zajednice.

Pобољшanje i unaprjeđenje stručnih i andragoških znanja stručnjaka iz turističko-ugostiteljskog sektora, odnosno predavača i mentora za rad s osobama s invaliditetom

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

razvoj
te profesionalnog
s ciljem integracije
tržište rada.
edukacije, razvili smo i
predavača i mentora u

Kako bi se osigurala kvalitetna i ciljanoj skupini prilagođena provedba programa osposobljavanja razvija se i provodi program usavršavanja za predavače i mentore za rad s osobama s invaliditetom. Unaprijeđenim stručnim i andragoškim znanjima nastavno osoblje u mogućnosti je osigurati kvalitetno usvajanje znanja i vještina iz sektora turizma i ugostiteljstva te time povećati zapošljivost OSI, njihovu integraciju na tržište rada i smanjenje nezaposlenosti.

Promocija pristupa tržištu rada u sektoru turizma i ugostiteljstva za osobe s invaliditetom

Izradom digitalne platforme kao inovativnog pristupa tržištu rada za OSI promovira se i podiže pristupačnost sektora turizma i ugostiteljstva za OSI, time što povezuje OSI koje traže zaposlenje, poslodavce s ponudom poslova za OSI, te ustanove za obrazovanje odraslih, s ponudom obrazovanja prilagođenog osobama s invaliditetom. Organizacijom radionica i okruglog stola za poslodavce promovira se zapošljavanje osoba s invaliditetom u sektoru turizma i ugostiteljstva.

Više:

<https://dip.hr/programi/o-programu-esf-edukosi-turizam-edukacije-za-osobe-s-invaliditetom-u-turizmu/>

c) Ministarstvo turizma i sporta

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo
turizma i sporta

TURIZAM ZA MENE

Turizam za mene!

Projekt "Turizam za mene!" je nova prilika za osiguravanje pristupačnosti osobama s invaliditetom u sektoru turizma. Izazovu smo pristupili holističkim pristupom, uzimajući u obzir sve dionike razvoja pristupačnog i održivog turizma. Projekt će doprinijeti stvaranju novih vrijednosti turizma i svijesti o prednostima uključivog pristupa osobama s invaliditetom, kao poslovnoj potitici koja doprinosi izjednačavanju mogućnosti osoba s invaliditetom, i kao gosta – turista i kao radnika ili turističkih kapaciteta.

Projekt se financira iz Javnog natječaja Ministarstva turizma i sporta – sufinanciranje projekata udruga u turizmu, Javni natječaj R.br. 5658, Programsko područje: projekti razvijanja svijesti o pristupačnom turizmu. Trajanje: od listopada 2023. godine do lipnja 2024. godine

Ciljne skupine:

- osobe s invaliditetom, poslodavci u turizmu, zaposleni u turizmu, turističke zajednice.

Sredstva su namijenjena sufinanciranju projekata koji doprinose uključivanju osoba s invaliditetom na tržište rada u turizmu, poticanju poslodavaca i turističkih zajednica u turizmu na razvoj pristupačnog turizma.

Partneri: Udruga privatnih iznajmljivača Grada Opatije (uvjet Poziva je udruga) –

<https://www.opatijaholiday.com/si/info/6>

Pridruženi partneri: Turistička zajednica Grada Rijeke, Hotel Hilton (uvjet Poziva za pridružene partnere)

Suradnici: Udruga turističkih vodiča Kvarnera, <https://www.vodici-kvarnera.hr/hr/> Udruga privatnih iznajmljivača Grada Rijeke i drugi turistički djelatnici. Do kraja 2023. godine pripremili smo program osposobljavanja za različite skupine djelatnika u turizmu koje ćemo provoditi tijekom 2024. godine: za one koji rade u Hotelu Hilton, za privatne iznajmljivače s područja Liburnije, za turističke vodiče, za turističke zajednice. Isto tako, pripremili smo plan osposobljavanja mentora osoba s invaliditetom - zaposlenih koji rade u turizmu.

RIJEKA
www.visitRijeka.hr

Mrežna stranica: www.dip.hr

Facebook: <https://www.facebook.com/istrazivanjeipotpora/>

Mediji o nama: <https://dip.hr/programi/press-dkm/>

Donatori: <https://dip.hr/donatori-podupiratelji-prijatelji-sponzori/>

Zaključak: 2023. godina je velika prekretnica za djelovanje DIP-a a rezultat je dugogodišnjeg ulaganja svih članova, volontera i suradnika. Ključni preokret koji će se vidjeti kroz budućnost je ugovranje socijalne usluge za poludnevni boravak na koji smo čekali godinama a donijet će održivost DIP-a

barem za provedbu ove socijalne usluge. U 2024. godini očekujemo i povećanje borja ugovorenog financiranja za veći broj korisnika, ali i javni poziv za financiranje psihosocijalne podrške.

Ključno je da smo konačno ušli u ERASMUS+ program, kroz čak dva odobrena projekta, pri čemu nam je savjetodavnu podršku dao naš susjed Škola Dante. Kroz provedbu ovih projekta dobili smo dobru evaluaciju našeg stručnog rada od organizacija iz EU te stvorili odlučnu povezanost s njima na razvoju i osiguravanju prava osoba s invaliditetom. U procesu ocjenjivanja i odluke o financiranju je još jedan ERASMUS+ projekt.

Najiskrenije zahvale svim sudionicima našeg djelovanja koji su najčešće volonterski doprinijeli realizaciji naših ciljeva, s puno stručnosti, entuzijazma, povjerenja, stručne i osobne podrške koju su nam dali, kako bi naša misija i vizija postala stvarnost, kako bi unaprijedili živote ljudi za koje radimo, naših dipovaca, osoba s invaliditetom.

Hvala našim obiteljima koji nas podnose jer često nismo doma, koji s nama žive ovu borbu.

Hvala svim donatorima koji su prepoznali naš rad i su nam u ovih naših prvih 10 godina dali podršku.

U Rijeci, 20.2.2023.

Izvešće podnijela:
Marta Berčić, predsjednica.

